

MIŠRIOS METODIKOS 2025 M. JAUNIMO SITUACIJOS ŠILALĖS RAJONE TYRIMO ATASKAITA

Parengė:
Ekspertas Nerijus Miginis

Užsakovas:
Šilalės rajono savivaldybės administracija

SĄVOKŲ ŽODYNĖLIS

Atvirasis darbas su jaunimu – darbas su jaunimu atviruosiuose jaunimo centruose ir (ar) erdvėse, vykdomas remiantis darbo su jaunimu principais, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. A1-614 „Dėl darbo su jaunimu gatvėje tvarkos aprašo, mobiliojo darbo su jaunimu tvarkos aprašo, atvirojo darbo su jaunimu tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame atviro darbo su jaunimu tvarkos apraše.

Atvirasis jaunimo centras – Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, atstovybė, kurių veiklos arba jos dalies vykdymo vieta yra Lietuvos Respublikoje ir kurie atlieka darbą su jaunimu, grindžiamą savanorišku jaunų žmonių apsisprendimu dalyvauti šioje veikloje ir užtikrinantį jų įsitraukimą į šią veiklą.

Atviroji jaunimo erdvė – kultūros, švietimo, kūno kultūros ir sporto ar socialines paslaugas teikiančio juridinio asmens nuosavybės, patikėjimo teise ar nuomos, panaudos sutarčių pagrindais valdoma patalpa, kurioje atliekamas darbas su jaunimu, grindžiamas savanorišku jaunų žmonių apsisprendimu dalyvauti šioje veikloje ir užtikrinantis jų įsitraukimą į šią veiklą.

Darbas su jaunimu – veikla, skirta sąlygoms jaunam žmogui įsitraukti į asmeninę, profesinę ir visuomeninę veiklą sudaryti, jo kompetencijoms plėtoti ir ugdyti.

Darbas su jaunimu gatvėje – darbas su jaunimu ne institucinėje aplinkoje, bet tiesiogiai neformaliose jaunimo susibūrimo vietose (viešosiose erdvėse, gatvėse, parkuose, kavinėse, sporto aikštynuose, klubuose ir kt.).

Jaunas žmogus – asmuo nuo 14 iki 29 metų.

Jaunimas – du ir (ar) daugiau jaunų žmonių.

Jaunimo organizacija – Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nustatyta tvarka jaunimui ir (ar) jaunimo interesams atstovauti įsteigta asociacija, kurios ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės ir (ar) jaunų žmonių interesams atstovaujančios asociacijos, kurių kiekvienos ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės.

Jaunimo politika – priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, visuma.

Jaunimo informavimas ir konsultavimas (JIK) – veikla, skirta teikti jaunimui informaciją ir patarimus įvairiose gyvenimo srityse, siekiant jų asmeninio, švietimo, profesinio ir socialinio vystymosi. Ši veikla taip pat apima suteikimą pagalbos ir konsultacijų jaunimui sprendžiant jų problemas, priimant svarbius gyvenimo sprendimus arba įveikiant sunkumus.

Jaunimo praktinių įgūdžių ugdymas (PUI) – kompleksiškai teikiamos paslaugos, kurios lavina jauno žmogaus asmeninius ir socialinius įgūdžius, suteikia jaunam žmogui žinių ir gebėjimų, leidžiančių integruotis į darbo rinką ir (ar) grįžti į švietimo sistemą. Ši darbo su jaunimu forma ypatingai efektyvi teikiant individualias paslaugas mažiau galimybių turintiems ir neaktyviems jauniems žmonėms nuo 15 iki 29 erių metų.

Mažiau galimybių turintis jaunimas (MGT) – jaunimas, neturintis tokių pat sąlygų kaip bendraamžiai savo kompetencijoms ir veikloms plėtoti, nes gyvena nepalankiomis sąlygomis ar patiria socialinių, ekonominių, išsilavinimo, kultūrinių, geografinių sunkumų, turi negalią ir (ar) sveikatos problemų.

Mobilusis darbas su jaunimu – darbas su jaunimu nuvykus į gyvenamąją teritoriją, kurioje nėra darbo su jaunimu infrastruktūros, atsižvelgiant į šioje teritorijoje gyvenančių jaunų žmonių individualius poreikius.

Neaktyvus jaunas žmogus (NEET) – nesimokantis, nestudijuojantis, nedirbantis pagal darbo sutartį ar savarankiškai, neturintis kitų darbo santykiams prilygintų teisinių santykių, nevykdantis neatlygintinio užimtumo veiklos, neieškantis darbo jaunas žmogus.

Savivaldybės jaunimo organizacijų taryba – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis veiklos tikslas – vienyti savivaldybės teritorijoje veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.

Su jaunimu dirbanti organizacija – juridinis asmuo, kurio vienas iš veiklos tikslų – atlikti darbą su jaunimu ir tai yra nurodoma organizacijos veiklos tikslė.

Darbas su bendruomene – darbą su jaunimu vykdančios organizacijos kryptinga veikla, kuria siekiama stiprinti gyvenamosios vietos bendruomenės (toliau – bendruomenė) narių tarpusavio bendradarbiavimą, sprendžiant su jaunimu susijusias problemas, ir kuri apima tarpžinybinį ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą, jaunimo interesų atstovavimą, bendrų projektų ir renginių rengimą, jaunimo iniciatyvų palaikymą ir kt.

Darbas su jaunimo grupėmis – kryptinga darba su jaunimu vykdančios organizacijos veikla, kuri padeda stiprinti jaunimo tarpusavio ryšius ir įgyvendinti jaunimo ugdymo tikslus.

Individualus darbas su jaunimu – trumpalaikės konsultacijos arba tęstinė pagalba jaunam žmogui įvairiose gyvenimo situacijose, siekiant jį įgalinti spręsti asmenines ir socialines problemas.

Supervizija – konsultacinė pagalba su jaunimu dirbantiems specialistams, vadovams, komandoms ir organizacijoms, norinčioms tobulėti ir efektyviau dirbti darbo su jaunimu srityje (pvz., susidarius sudėtingoms situacijoms darbe).

Tarpsektorinis bendradarbiavimas – bendra valstybės ir savivaldybių institucijų, visuomenės, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir žiniasklaidos sektorių veikla, kuria siekiama padėti įgyvendinti bendrus tikslus.

Tarpžinybinis bendradarbiavimas – bendra valstybinio, verslo ir nevyriausybinių sektorių veikla, kuria siekiama padėti įgyvendinti bendrus tikslus.

ĮVADAS

Šilalės rajono savivaldybės administracija kryptingai formuoja ir įgyvendina savivaldybės jaunimo politiką, reguliariai rengiami jaunimo srities tyrimai bei tyrimai, susiję su jaunimo klausimais. Jaunimo politika yra įgyvendinama įtraukiant jaunimo organizacijas, nevyriausybines organizacijas dirbančias su jaunimu bei paslaugas jaunimui teikiančias įstaigas ir institucijas.

Savivaldybėje veikia įvairūs darbo su jaunimu paslaugų teikėjai, darbą su jaunimu teikia savivaldybės biudžetinė įstaiga, Šilalės rajono savivaldybės kultūros centro Atviras jaunimo centras, kuris yra Eurodesk regioninis partneris, vykdo jaunimo informavimą ir konsultavimą, bei yra vykdomas mobilų darbą su jaunimu, bei yra projekto „Jungtys“ partneris. Naudojami skirtingi jaunimo politikos programų finansavimo mechanizmai. Savivaldybėje plečiama jaunimui skirta infrastruktūra pump-track dviračių trasa.

Šilalės rajono savivaldybėje veikiančios įstaigos ir neformalios jaunimo grupės praeityje yra įgyvendinusios Europos solidarumo korpuso ir kitų programų projektus, kurie skirti vystyti jaunimo politiką ir darbo su jaunimu paslaugas.

Tyrimo tikslas – parengti gaires, kaip plėsti ir kokybiškai įgyvendinti jaunimo politikos priemones Šilalės rajono savivaldybėje.

Šiam tikslui pasiekti buvo atliktas tyrimas, bei parengtos rekomendacijos jaunimo politikos įgyvendinimui Šilalės rajone. Šių rekomendacijų tikslas – pateikti siūlymus, kaip gerinti jaunų žmonių gyvenimo sąlygas ir didinti paslaugų, skirtų jauniems žmonėms, prieinamumą Šilalės rajone.

Šiuo dokumentu siekiama kurti darnią aplinką ir prielaidas tęstinei jaunimo politikai plėtoti, užtikrinant esamų priemonių įgyvendinimą, naujų priemonių sukūrimą ir šių priemonių efektyvų veikimą, sudarant palankias sąlygas formotis jauno žmogaus asmenybei, integruojantis į visuomenę bei spręsti su tuo kylančias problemas.

Tyrimo uždaviniai:

1. Identifikuoti esmines Šilalės rajono jaunimo iššūkius / problemas, jų priežastis, bei jaunuolių poreikius savirealizacijai;
2. Išsiaiškinti Šilalės rajono jaunų žmonių požiūrį į jaunimo situaciją ir esamas problemas, bei jų nusiteikimą prisidėti prie problemų sprendimo;
3. Atlikti potencialių jaunimo politikos stiprinimo krypčių identifikavimą;
4. Pasiūlyti alternatyvias priemones kokybiškam jaunimo politikos Šilalės rajone teritorijoje įgyvendinimui.

Įgyvendinant tyrimą buvo atliktas kokybinis mišrios metodikos taikomas tyrimas. Tyrimu buvo siekiama sužinoti, kaip suinteresuotosios grupės (dirbantieji su jaunimu, bendruomenių atstovai, savivaldybės specialistai, jauni žmonės) mato jaunimo situaciją Šilalės rajone, kokias pagrindines jaunimo problemas ir interesus įvardija.

Rengiant galimybių studiją buvo naudojami **šie tyrimo metodai**:

1. Žvalgybinės pusiau struktūruotos fokus grupės su Šilalės rajono jaunais žmonėmis ir įstaigų, organizacijų atstovais, politikais;
2. Internetinė jaunų žmonių apklausa;
3. Internetinė specialistų, dirbančių su jaunimu, apklausa.
4. Atliktas jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas pagal JRA metodiką, interviu su jaunimo reikalų koordinatoriumi.

Fokus grupės buvo organizuojamos 2025 m. rugsėjo mėn. 26, 29 d., spalio mėn. 14 d. Buvo suorganizuotos 4 fokus grupės. Fokus grupės buvo žvalgomojo pobūdžio. Šiuose susitikimuose dalyvavo 48 dalyviai: jauni žmonės, specialistai dirbantys su jaunimu ar savivaldybės darbuotojai.

Įgyvendinant tyrimą buvo parengta internetinė anketa, skirta jauniems žmonėms. Atsakymai buvo renkami 2025 m. gegužės - spalio mėn. Anketa užpildė 337 respondentai, anketą sudarė 35 klausimai, iš kurių 9 buvo atviri. Internetinę anketą specialistams sudarė 12 atvirų klausimų, šią anketą užpildė 14 specialistų.

2025 m. gruodžio 16 d. Šilalės rajono savivaldybėje vyko rezultatų pristatymas miesto politikams ir bendruomenei. Po pristatymo vyko diskusija apie esmines tyrimo įžvalgas bei buvo aptarti siūlymai, kaip vystyti savivaldybės jaunimo politiką. Diskusijoje dalyvavo rajono politikai, specialistai dirbantys su jaunimu ir jauni žmonės.

ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS PAGRINDINIAI JAUNIMO POLITIKOS RODIKLIAI

Šilalės rajono savivaldybės teritorijos plotas yra 1188 km², šioje teritorijoje gyvena 20 531 žmogus (2025 m. birželio mėn. duomenys). Šilalės rajono nedarbo lygis siekia 7,5 proc., jaunimo 5,5 proc., o šalies vidurkis siekia 8,6 proc., jaunimo - 6,6 proc. (2025 m. birželio mėn. duomenys).

Šilalės rajono savivaldybėje 2025 m. birželio mėn. duomenimis gyveno 3687 jaunuoliai (nuo 14 iki 29 metų). Tai sudarė 18 proc. visų savivaldybės gyventojų, šalies mastu jaunuoliai sudaro 16,2 proc. visos populiacijos.

Santykinė jaunų žmonių populiacijos dalis bendrame rajono gyventojų skaičiuje yra didesnė nei kituose didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Mažiausia jaunų žmonių santykinė dalis populiacijoje yra Birštono savivaldybėje – 12,8 proc., didžiausia (19 proc.) yra Kalvarijos savivaldybėje.

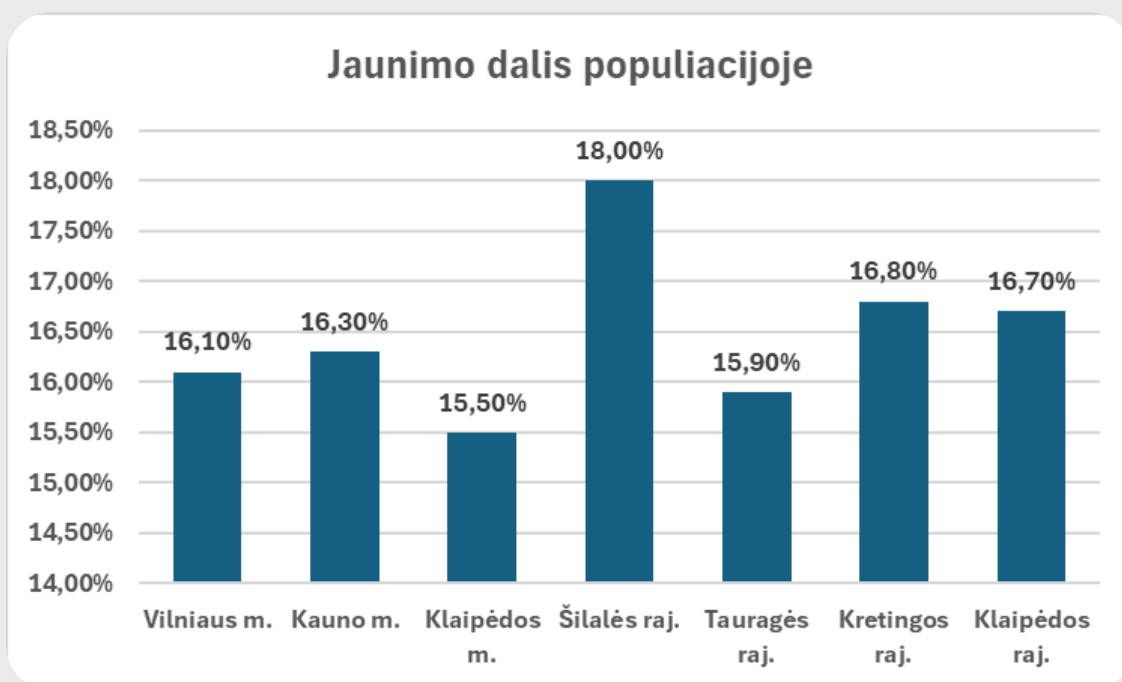

Diagrama Nr. 1 (2025 m. birželio mėn. duomenys)

Nuo 2021 metų Šilalės rajone sumažėjo 953 jaunais žmonėmis (20,54 proc., nuo 4640), tuo tarpu šalyje jaunų žmonių skaičius sumažėjo 3,73 proc., kas sudaro 18 187 jaunus žmones.

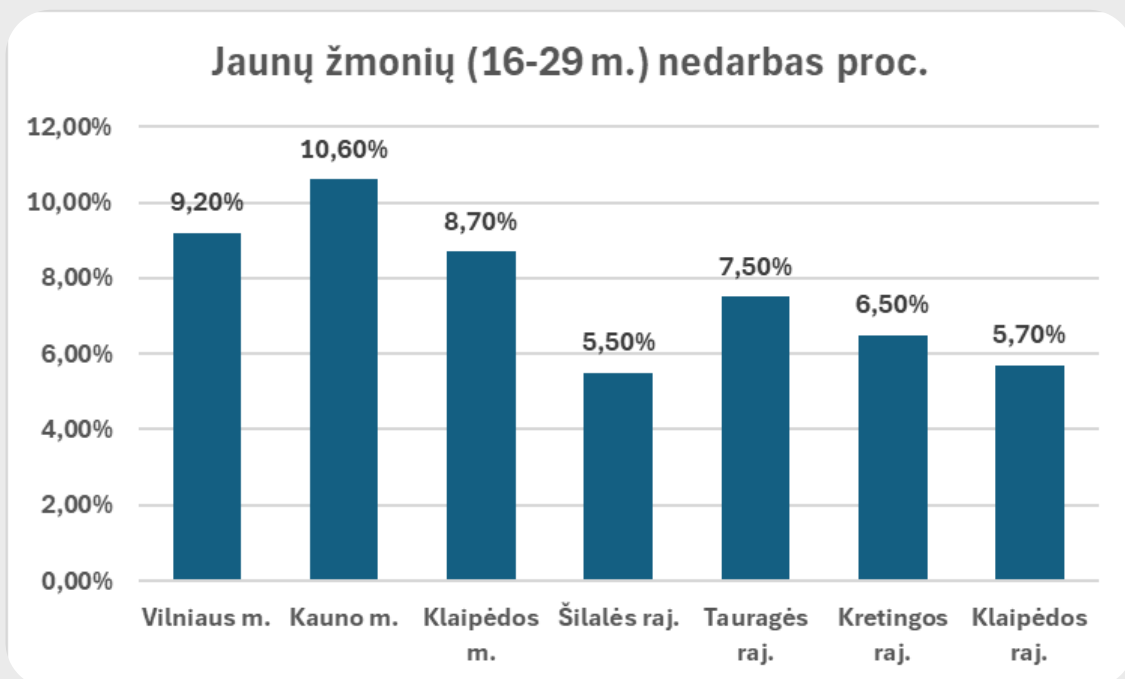

Diagrama Nr. 2 (2025 m. birželio mėn. duomenys)

Šilalės rajono nedarbo lygio reitingas siekia 13 proc. (Klaipėdos m. 16,9, Vilniaus m. 17,8), šalies vidurkis yra 15 proc. Mažiausias Neringoje – 6,4 proc., didžiausias Kauno miesto savivaldybėje – 20,1 proc.

ŠILALĖS RAJONO JAUNIMO POLITIKOS, DARBO SU JAUNIMU IR JAUNIMO PROJEKTŲ RODIKLIAI

Savivaldybėje veikia Šilalės rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, kurią sudaro 10 narių, iš kurių pusė yra jaunimo atstovai.

Šilalės rajono savivaldybėje veikia 1 atviras jaunimo centras, 2024 m. buvo vykdomas mobilus darbas su jaunimu. Savivaldybėje teikiamos jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas (toliau – JIK), jaunimo centras yra regioninis Eurodesk partneris.

Savivaldybė vykdo Jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programą (Įdarbintiems mokiniams vasaros atostogų metu). 2025 metais skirta 3 000 eurų, 2024 metais savivaldybė skyrė 2 400 eurų, 2023 metais - 2 919 eurų. Šilalės rajone įgyvendinama Jaunimo savanoriška tarnyba (toliau – JST), savivaldybės teritorijoje veikia 12 savanorių priimančių organizacijų. 2024 metais JST savanorystę atliko 24, 2025 m. rugsėjo mėn. 17, savanorių skaičius yra didesnis Vilkaviškio rajono savivaldybėje. Šilalės rajono savivaldybė prisideda finansuojant programos įgyvendinimą, 2023 m. skyrė 3 500 eurus, 2024 - 3 200 eurus, 2025 - 3 500 eurus.

Kasmet savivaldybė skiria projektinį finansavimą jaunimo iniciatyvoms ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms. Šiems projektams 2023 metais buvo skirti 5 079 eurai, o 2024 metais 5 000 eurų, 2025 - 6 400 eurų.

Šilalės rajono savivaldybė taip pat skiria finansavimą šioms programoms: Gabių mokinių ir studentų skatinimo programas 2025 m. skirta 14 000 eurų, 2024 m. 10 000 eurų. Taip pat lėšos yra skiriamos vasaros stovyklų įgyvendinimui, kasmet skiriama - 30 000 eurų. Jaunimo politikos įgyvendinimas 2023 m. skirta 20 000 eurų, 2024 -. 21 200 eurų, 2025 - 23 500 eurų.

Šilalės rajono savivaldybė neturi paskirto Užimtumo tarnybos karjeros planavimo skyriaus specialisto (karjeros centras „Karjeras“). Taip pat savivaldybėje nevykdomas praktinių įgūdžių ugdymas.

ANKETINĖ JAUNIMO APKLAUSA

Anketinėje apklausoje pateikiami vizualiai atvaizduoti dalyvių pasirinkimai grafikuose, susisteminta informacija lentelėse. Papildomai pateikiamos anketos respondentų citatos, kurios ženklinamos raide R (respondentas) ir anketos registracijos numeris. Skliausteliuose pateikiame informaciją apie citatos (skaičius) reiškia minties pasikartojimą. Parinktos citatos, kurios labiausiai atspindi išsakytą mintį.

Šiame skyriuje pateikiami anketinės apklausos duomenys. Anketą užpildė 156 vaikinai, 176 merginos, 5 respondentai nenorėjo nurodyti savo lyties.

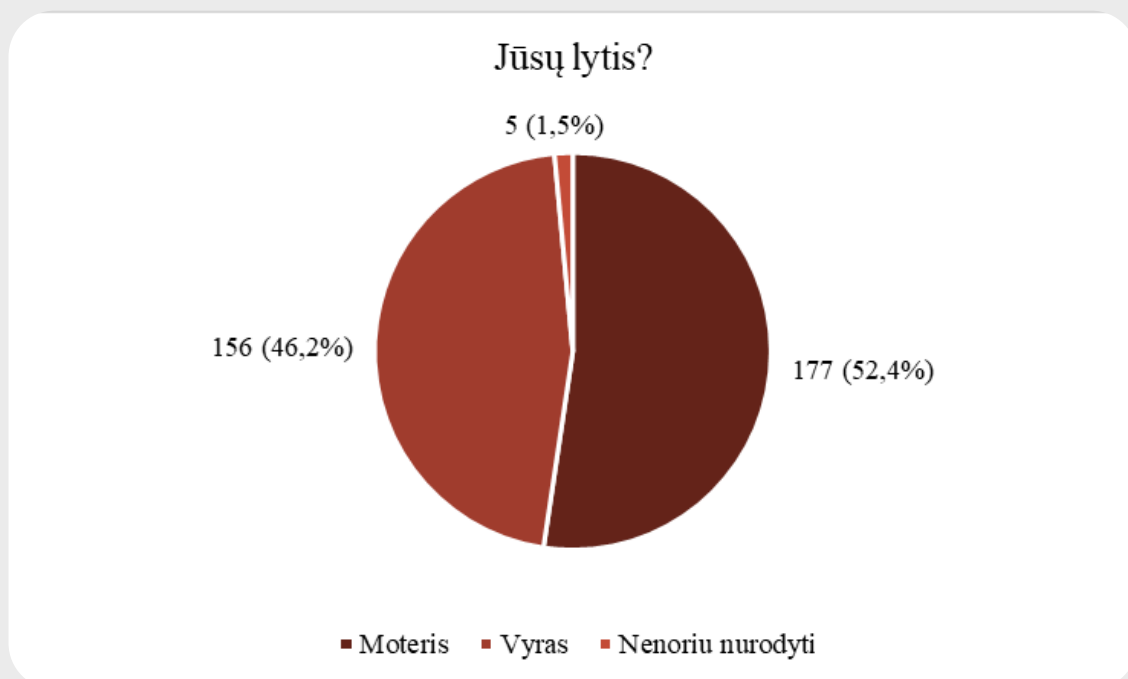

Diagrama Nr. 3

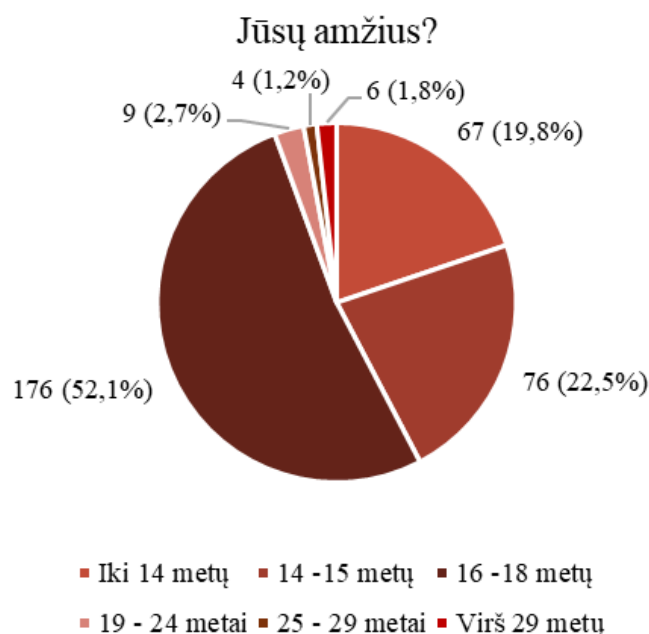

Diagrama Nr. 4

67 respondentai nurodė, kad jiems yra iki 14 metų, 75 respondentams – 14–15 metų, 176 respondentai nurodė, kad jiems 16–18 metų, 9 respondentai – 19–24 metų, 4 respondentai – 25–29 metų ir 6 respondentai nurodė, kad jie yra vyresni nei 29 metų. Lietuvoje priemonės skirtos įgyvendinti jaunimo politiką, kaip jaunimo dalyvavimas, jaunimo organizacijų veikla ir darbas su jaunimu, dažniausiai pasiekia ir įtraukia jaunuolius nuo 13 iki 20 metų amžiaus. Toks respondentų pasiskirstymas rodo, kad tradiciniais kanalais buvo pasiekti pagrindinės naudos gavėjų tikslo grupės ir surinkta informacija leis daryti prielaidas ir parengti siūlymus, kad paslaugos ir priemonės labiau atitiktų jaunuolių poreikius.

Savivaldybės teritorija	Respondentų skaičius	Savivaldybės teritorija	Respondentų skaičius
Šilalės miesto seniūnija	92	Kaltinėnų seniūnija	5
Šilalės kaimiškoji seniūnija	46	Didkiemio seniūnija	1
Palentinio seniūnija	5	Bilionių seniūnija	5
Pajūrio seniūnija	17	Bijotų seniūnija	1
Laukuvos seniūnija	65	Žadeikių seniūnija	6
Kvėdarnos seniūnija	50	Upynos seniūnija	14
Tenenių seniūnija	6	Traksėdžio seniūnija	21

Lentelė Nr. 1 (Respondentų pasiskirstymas pagal gyvenamąją teritoriją)

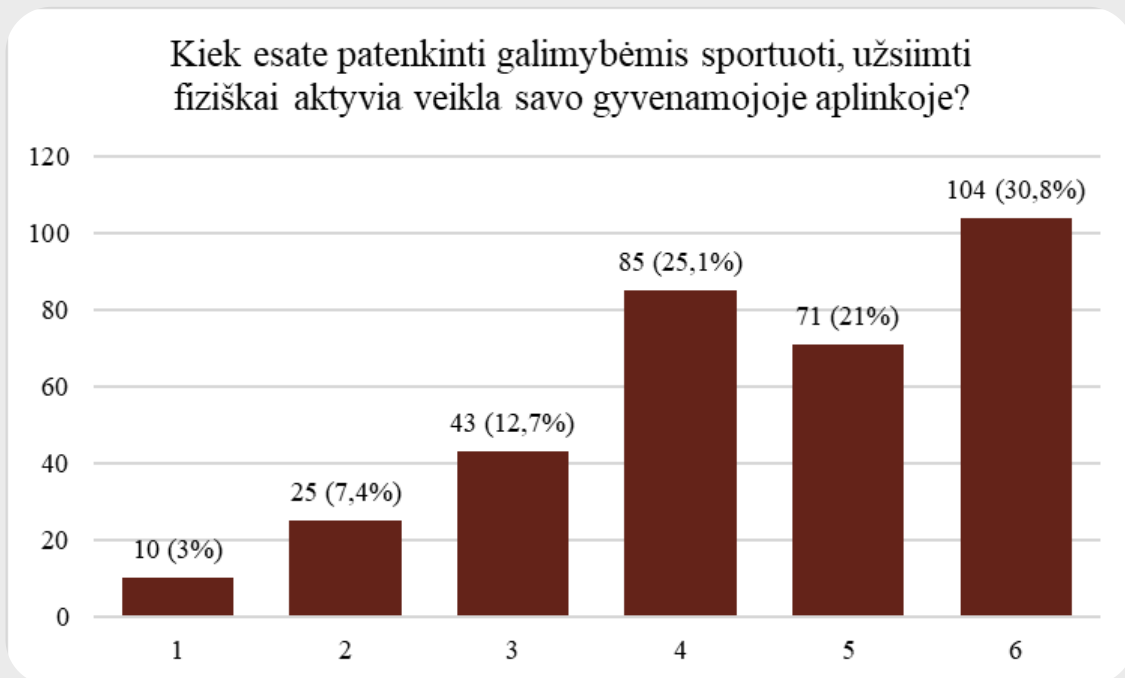

Diagrama Nr. 5

76,9 proc. visų respondentų labiau teigiamai vertina galimybes sportuoti Šilalės rajono savivaldybėje. Palyginimui, Kretingos raj. savivaldybėje galimybes sportuoti teigiamai vertina 68,2 proc., Šilutės raj. 72,8 proc., Klaipėdos mieste 72,9 proc. Vertinimai yra labai panašūs, nes paauglystės amžiaus tarpsnyje galimybė sportuoti atliepia raidos etapui būdingus fiziologinius ir socializacijos poreikius. Paaugliams fizinis aktyvumas ir sportas padeda susitvarkyti su hormonų pokyčiais, socializacijos pokyčiais, padeda pritapti bei susirasti naujų draugų. Anketos respondentai minėjo, kad aktualu plėsti, atnaujinti sporto infrastruktūrą, suteikti didesnę pasirinkimą sporto šakų galimybėms, jaunuoliai norėtų turėti galimybę žaisti boulingą, galimybę užsiimti vandens sportu, įvardija poreikį sporto salei. Mažos apimties Šilalės rajono jaunimo tyrime 2023 m. sportas buvo viena iš jaunimui aktualių veiklų.

Kiek esate patenkinti neformaliojo švietimo (būrelių) pasiūla savo gyvenamojoje aplinkoje?

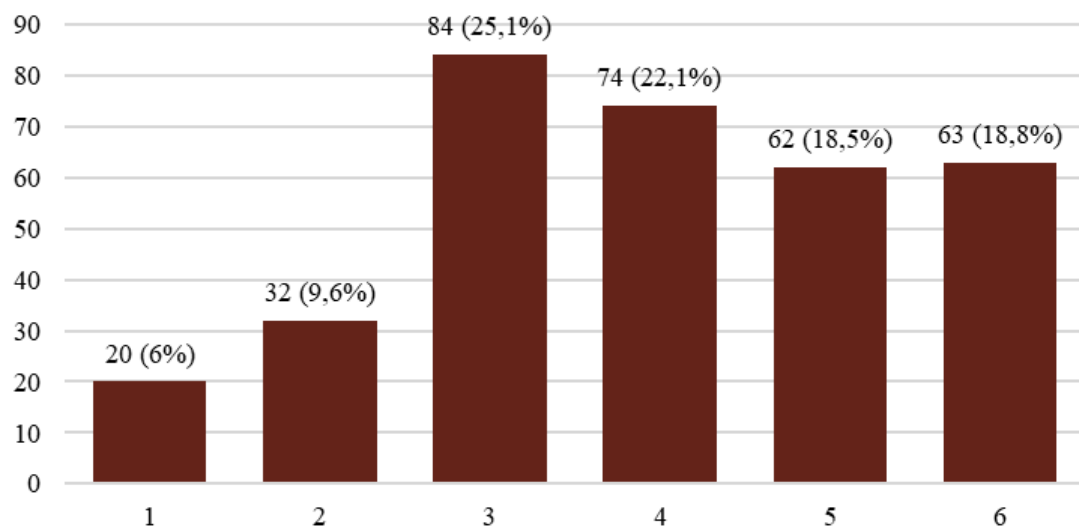

Diagrama Nr. 6

59,7 proc. respondentų patenkinti neformaliojo švietimo pasiūla. 34,7 proc. anketos respondentų lanko 1 būrelį, 21,9 proc. – 2 būrelius, o 21 proc. – 3 ir daugiau būrelių. Šilutės rajone (2024 m.) 60 proc. 1 būrelį lankė 42,8 proc. respondentų, 18,2 proc. – 2 būrelius, o 7 proc. – 3 ir daugiau būrelių.

Kiek neformaliojo švietimo (būrelių) veiklų lankote?

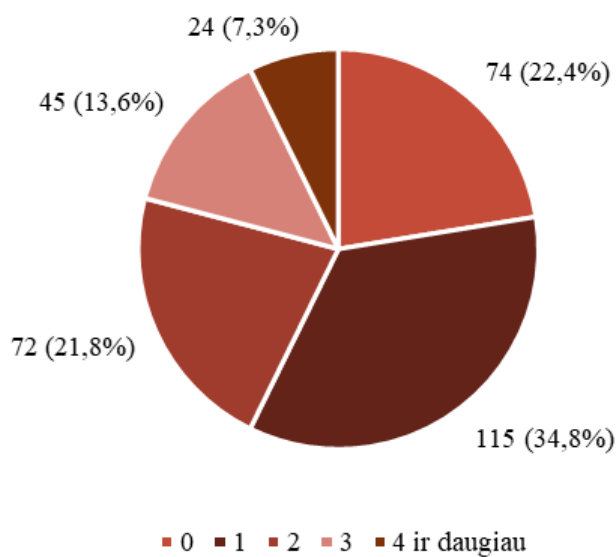

Diagrama Nr. 7

Net 74 mokyklinio amžiaus respondentai nelanko nė vieno būrelio (22,5 proc. visų respondentų). Lietuvos neformaliojo švietimo agentūros (toliau – LINEŠA) duomenys rodo, kad paauglystės amžiaus tarpsnyje mažėja dalyvaujančių neformaliojo švietimo veiklose skaičius lyginant su pradinių klasių moksleiviais. Tam turi įtakos kelios esminės priežastys: didėjantis namų darbų krūvis, neformaliojo švietimo veiklos skirtos jaunuoliams paauglystės amžiaus tarpsnyje keičia kryptį iš masiškumo ir įtraukimo, pradedama orientuotis į profesionalumą, rezultato siekimą, dėl šių priežasčių dalis paauglių nusprendžia nebelankyti šių veiklų. Kita svarbi priežastis yra tokia, kad paauglystės metu jaunuoliams pasidaro labai svarbūs draugai, noras turėti daugiau laiko pabūti su draugais taip pat lemia užimtumo, būrelių atsisakymą.

54,3 proc. anketos respondentų labiau teigiamai vertina nemokamas laisvalaikio praleidimo galimybes, o mokamas 48,9 proc. Klaipėdos mieste teigiamai nemokamas laisvalaikio praleidimo galimybes vertinimo tik 43,9 proc., o mokamas 53,7 proc., Šilutėje nemokamas teigiamai vertina - 45,2 proc., o mokamas - 42 proc., Trakų rajone teigiamai nemokamas laisvalaikio praleidimo galimybes vertina 41,5 proc., 33,1 proc. mokamas veiklas. Kretingos rajone atitinkamai 45,5 proc. ir 40,3 proc. Jaunuoliai yra vieni aktyviausių laisvalaikio pramogų vartotojų. Palyginus duomenis daroma prielaida, kad Šilalės rajono jauni žmonės objektyviai vertina paslaugų kokybę ir paslaugas vertina palyginus su kitomis savivaldybėmis gerai. Fokus grupių respondentai įvardino poreikį kokybiškoms komercinėms laisvalaikio veikloms, norėjo studentiškų laisvalaikio praleidimo paslaugų, šias paslaugas lygino su paslaugomis teikiamomis kituose miestuose. Taip pat fokus grupių dalyviai įvardino, kad juos tenkina nemokami renginiai, jau vykstantys Šilalės rajone, nes su jais konsultuojamasi, kokie atlikėjai turi koncertuoti.

Kiek esate patenkinti NEMOKAMOMIS laisvalaikio praleidimo galimybėmis savo gyvenamojoje aplinkoje?

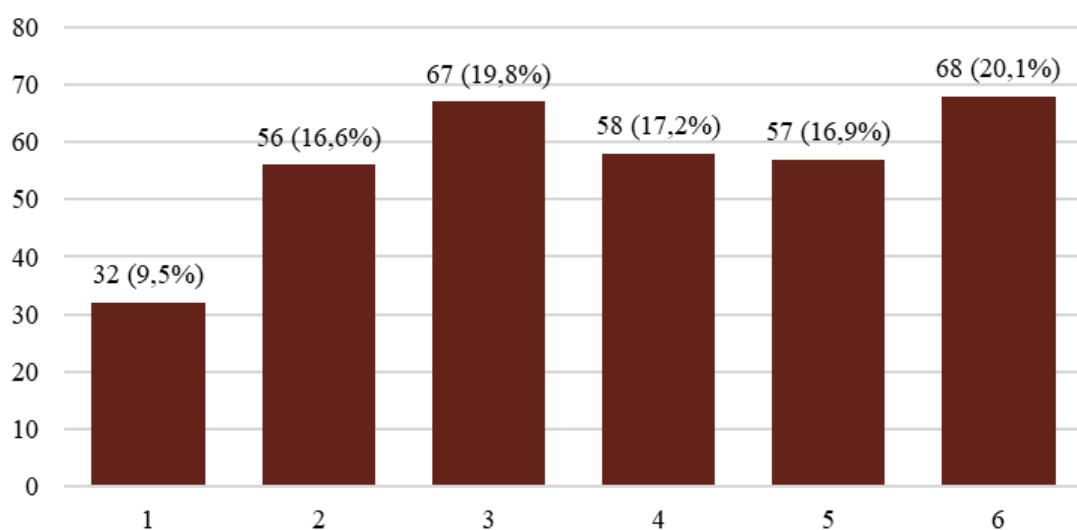

Diagrama Nr. 8

Atviruose klausimuose respondentai minėjo, kad jiems būtų aktualios įvairios kultūrinės veiklos: renginiai, skirti jaunimui, muziejai, parodos ir panašios iniciatyvos. Ne vienas jaunuolis pabrėžė, kad šiuo metu Šilalėje „trūksta tokio tipo veiklų ir jų įvairumo“, o kultūriniai renginiai yra reti ir ne visada pritaikyti jaunimo interesams. Be kultūrinių veiklų jaunimas akcentuoja ir pramogų, erdvių pabuvimui stoką. Reikalingos tiek tradicinės laisvalaikio formos – bouldingas, biliardas, naujai įrengtos krepšinio ar tinklinio aikštelės, tiek modernesnės, prie jaunimo pomėgių derančios erdvės, kur būtų galima organizuoti filmų vakarus, renginius po atviru dangumi, kūrybinės dirbtuves.

Kiek esate patenkinti MOKAMOMIS laisvalaikio praleidimo galimybėmis savo gyvenamojoje aplinkoje?

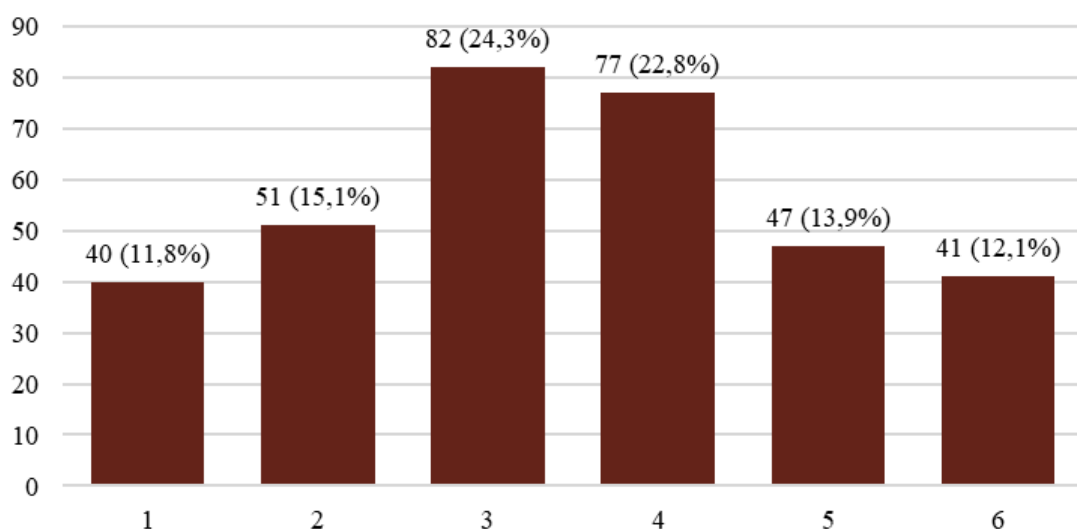

Diagrama Nr. 9

Savivaldybės teritorija	Labiau patenkintų respondentų skaičius nemokamomis paslaugomis	Savivaldybės teritorija	Labiau patenkintų respondentų skaičius nemokamomis paslaugomis
Šilalės miesto seniūnija	52,17%	Kaltinėnų seniūnija	20%
Šilalės kaimiškoji seniūnija	54,35%	Didkiemio seniūnija	100%
Palentinio seniūnija	60%	Bilionių seniūnija	60%
Pajūrio seniūnija	70,59%	Bijotų seniūnija	0 %
Laukuvos seniūnija	67,69%	Žadeikių seniūnija	83,33 %
Kvėdarnos seniūnija	44%	Upynos seniūnija	50 %
Tenenių seniūnija	16,67%	Traksėdžio seniūnija	42,86%

Lentelė Nr. 2

Labiau patenkinti laisvalaikio praleidimo paslaugomis yra 19 - 29 metų jauni žmonės 53 proc. nemokamomis ir 61 proc. mokamomis laisvalaikio praleidimo paslaugomis. Komercinės laisvalaikio praleidimo veiklos kaip kavinės, pramogos, parduotuvės, kitokios erdvės, kur galima susirinkti.

Savivaldybės teritorija	Labiau patenkintų respondentų skaičius mokamomis paslaugomis	Savivaldybės teritorija	Labiau patenkintų respondentų skaičius mokamomis paslaugomis
Šilalės miesto seniūnija	46,74%	Kaltinėnų seniūnija	20%
Šilalės kaimiškoji seniūnija	56,52%	Didkiemio seniūnija	100%
Palentinio seniūnija	40%	Bilionių seniūnija	60%
Pajūrio seniūnija	47,06%	Bijotų seniūnija	0 %
Laukuvos seniūnija	55,38%	Žadeikių seniūnija	50 %
Kvėdarnos seniūnija	40%	Upynos seniūnija	50 %
Tenenių seniūnija	66,67%	Traksėdžio seniūnija	47,62%

Lentelė Nr. 3

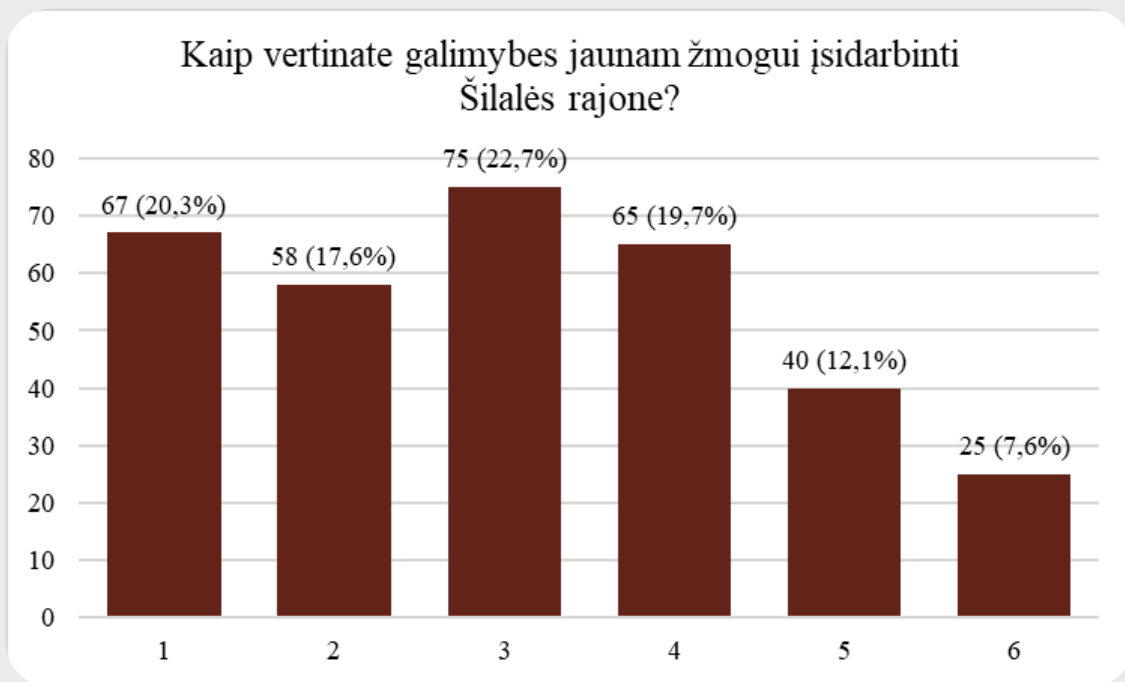

Diagrama Nr. 10

39,3 proc. respondentų teigiamai vertina galimybes įsidarbinti Šilalės rajone. Tyrimo dalyviai įvardino poreikį įsidarbinti jaunuoliams, jaunesniems nei 16 metų. Teisiškai ši amžiaus grupė yra labiau saugoma, todėl darbdaviai nenori priimti jaunesnių nei 16 metų dirbti vasaros metu. Aktualus geras darbo užmokestis, įvairios darbo galimybės. Poreikis įsidarbinti yra labai aktualus mokyklinio amžiaus jaunuoliams, nes šiame amžiuje vyksta emancipaciniai, suaugystės procesai, todėl pačio jaunuolio uždirbti pinigai jam suteikia norimos laisvės pojūtį, suteikia daugiau sprendimo laisvės, leidžia priimti sprendimus susijusius su jų prekių ir paslaugų vartojimu, kai nereikia atsiklausti, paisyti tėvų nuomonės.

Atviru klausimu užklausėme respondentų: **„Šilalės rajono savivaldybės jaunimo užimtumo vasarą ir integracijos į darbo rinką programą?“**

232 respondentai atsakė į šį klausimą. Dauguma atsakiusių minėjo, kad girdėjo apie programą gerus ir labai gerus atsiliepimus - 77 respondentai ją įvardijo teigiamai. Dažnai minima, jog neteko dalyvauti ar girdėti apie programą - tokių atsakymų buvo 88. Buvo akcentuota, kad programa padeda įgyti patirties (5). Taip pat pasitaikė atsakymų, kuriuose apgailestaujama, kad trūksta darbdavių, norinčių priimti jaunimą ir apskritai vyrauja darbo vietų trūkumas (9).

Atviru klausimu paklausėme respondentų: „**Kas Jus paskatintų po studijų grįžti dirbti ir gyventi Šilalės rajone?**“. Į šį klausimą atsakė 249 respondentai. Pateikiame dažniausiai pasikartojančias mintis su pavyzdžiais.

33 jauni žmonės aiškiai nurodė, kad neplanuoja grįžti ir jokios priemonės jų nepaskatintų. Dažniausiai minimi argumentai: nėra galimybių, nėra veiklų, miestas nepatrauklus jaunimui.

Aukštesni atlyginimai, motyvacinės priemonės ir geresnės darbo sąlygos minėtos 36 kartus. Respondentai nurodė, kad juos paskatintų gerai apmokamos kvalifikuotos darbo vietos, didesnės pajamos ir palankesnis pragyvenimo santykis, **R15:** „[Jei] Atlyginimo ir pragyvenimo išlaidos būtų palankesnės nei didžiuosiuosiuose miestuose“, **R27:** „Kad visų pirma būtų darbo vietų ir atlyginimas labai daug nesiskirtų nuo didžiųjų miestų.“

Įvairesnė darbo pasiūla paminėta 34 kartus. Dažnai akcentuota, kad trūksta galimybių dirbti pagal specialybę ir kvalifikaciją, stokojama profesinės įvairovės. **R9:** „Turiu teisės magistrą, bet kol kas tenka važiuoti dirbti į Tauragę.“

Čia gyvenanti šeima ir draugai buvo paskata 26 respondentams. Tai apima emocinę aplinką, artimųjų buvimą ir bendruomeniškumą.

Taip pat minima **Šilalės rajono gamta, ramybė ir gyvenimo būdas** - 7 respondentai akcentavo būtent mažo miestelio ramybę, gamtos artumą ir lėtesnį tempą.

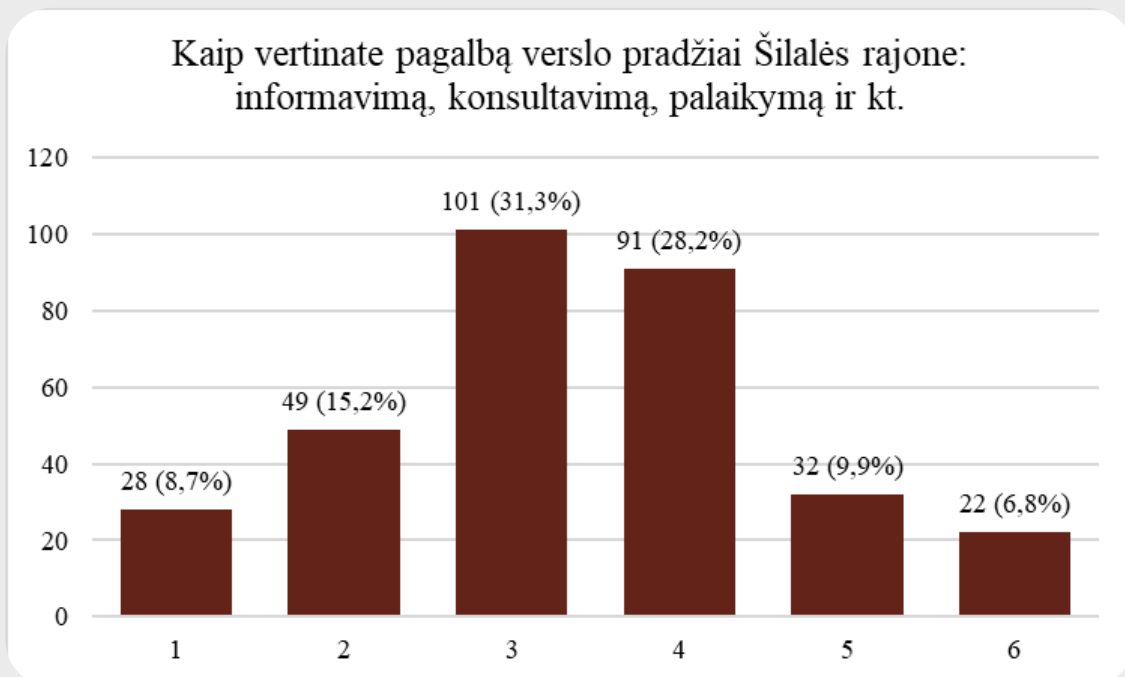

Diagrama Nr. 11

45 proc. respondentų teigiamai vertina pagalbą verslo pradžiai Šilalės rajono savivaldybėje. Šilalės rajono savivaldybės administracija skatina smulkų ir vidutinį verslą, yra tam skirtos programos.

Darbas su jaunimu

Darbą su jaunimu Šilalės rajone vykdo Šilalės atviras jaunimo centras „Pulsas“. Šilalės rajone teikiamas atviras darbas su jaunimu, mobilus darbas su jaunimu (2024 m.), vykdomas projektas „Jungtys“.

Ar žinote Šilalės rajone teikiamas darbo su jaunimu paslaugas?

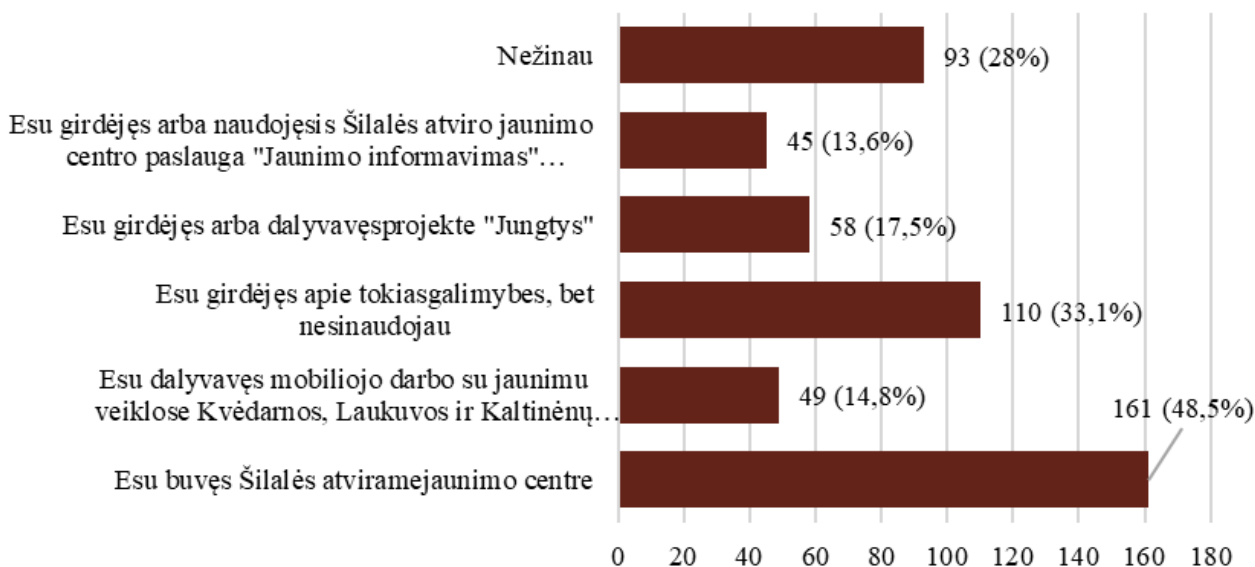

Diagrama Nr. 12

48,6 proc. respondentų yra lankęsi atvirame jaunimo centre. Net 28,1 proc. nežino apie darbo su jaunimu paslaugas Šilalės rajone, 13,6 proc. yra girdėję apie tokias paslaugas.

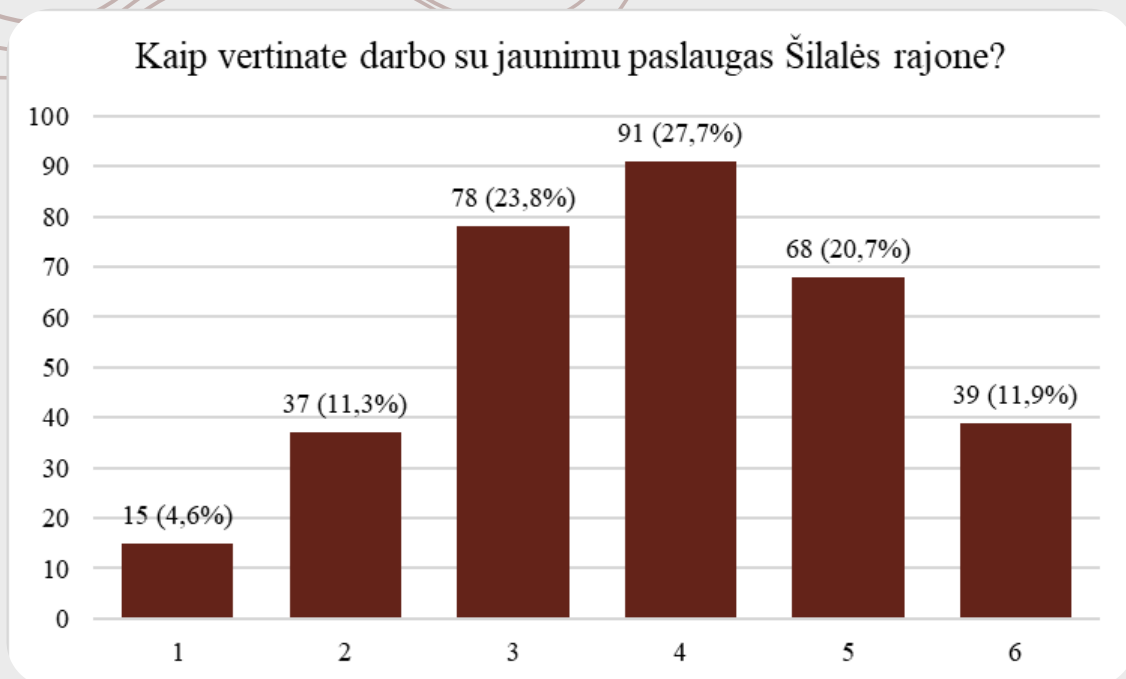

Diagrama Nr. 13

60,2 proc. visų respondentų teigiamai vertina darbo su jaunimu paslaugas Šilalės rajono savivaldybėje. Tuo tarpu Klaipėdos mieste 55,4 proc., Šilutės rajone 44,9 proc. respondentų teigiamai vertino darbo su jaunimu paslaugas.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiame informaciją apie jaunimo centro ir mobiliojo darbo lankytojus. Unikalių lankytojų skaičius yra 4 kartus didelis nei numatytas minimalūs reikalavimai, kuris nustatyti organizacijoms, siekiančioms nacionalinio jaunimo centrų finansavimo.

Paslauga	Unikalūs lankytojai 2024 m.	Unikalūs lankytojai 2025 m. (III ketv. duomenys)
Šilalės atviras jaunimo centras "Pulsas"	618	383
Mobilus darbas su jaunimu Šilalės rajone	139	-

Lentelė Nr. 4 (Unikalių darbo su jaunimu paslaugos lankytojų skaičius)

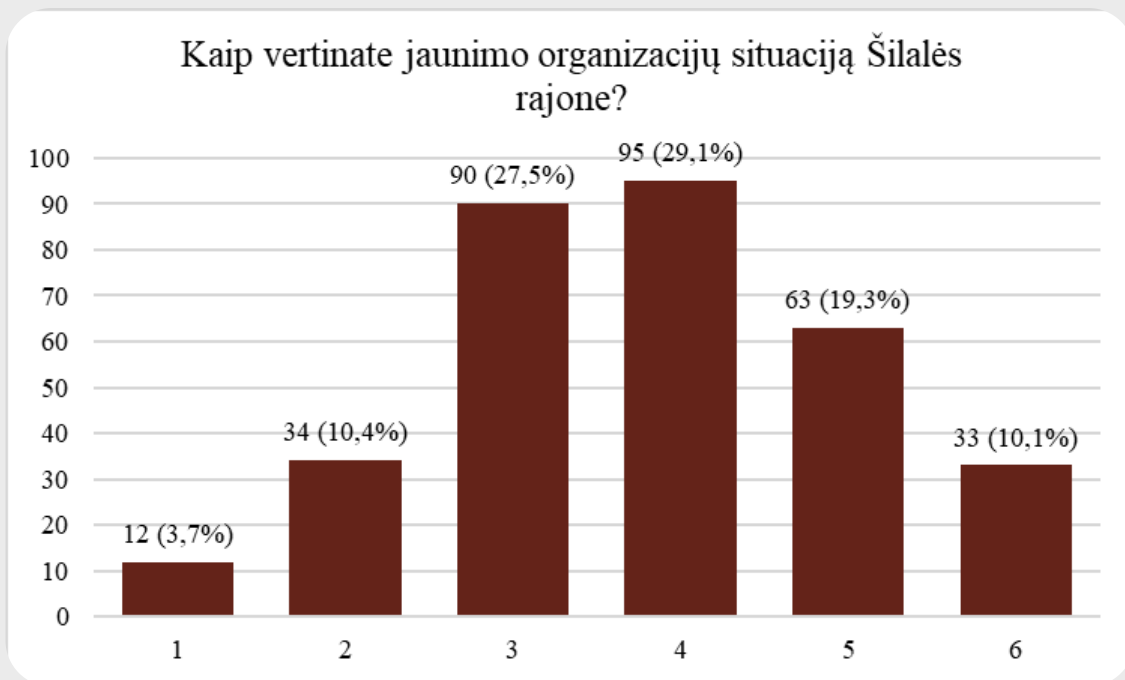

Diagrama Nr. 14

58,5 proc. respondentų teigiamai vertina jaunimo organizacijų situaciją Šilalės rajone. Paprašius išvardinti organizacijas, kurias jauni žmonės žino, buvo minimos: Jaunimo centras „Pulsas“ (75), Apskritasis stalas (19), Jaunieji šauliai (9), Maltiečiai (8), Ateitininkai (3), skautai (3).

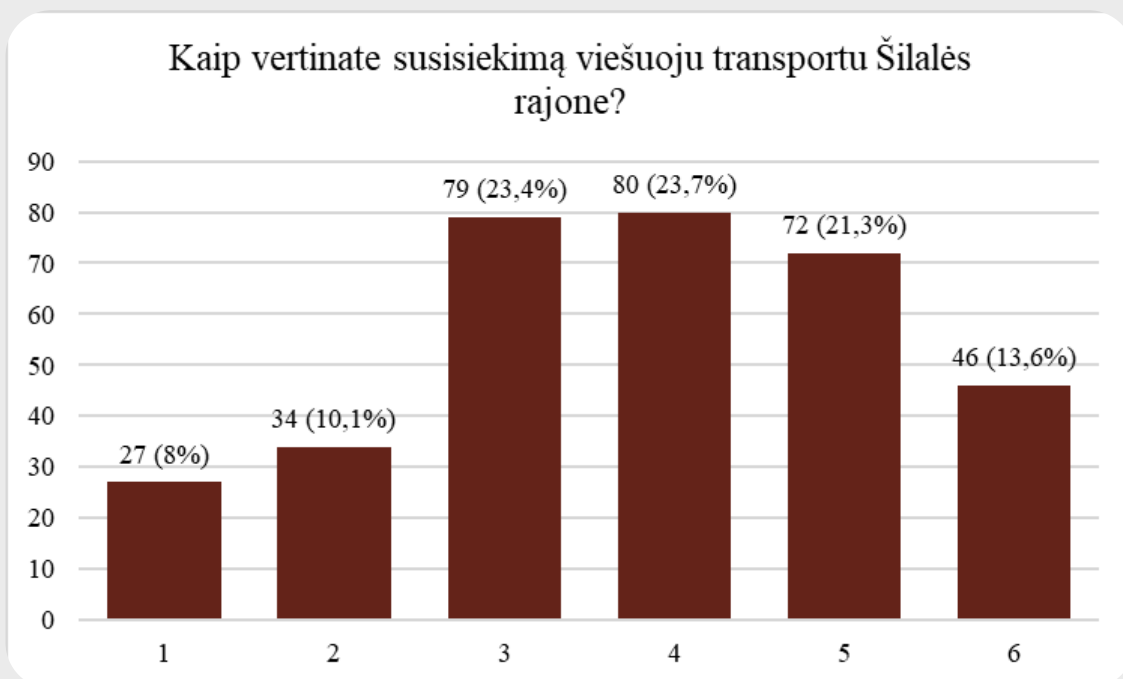

Diagrama Nr. 15

58,7 proc. respondentų teigiamai vertina viešojo transporto situaciją Šilalės rajone, Anketoje buvo užduotas atviras klausimas apie transportą: „Jei susiduriate su sunkumais dėl viešojo transporto aprašykite juos. Pateikite siūlymus, kaip spręsti transporto iššūkius“. 174 respondentai atsakė į šį klausimą.

Pateikiamos mintys, kurios pasikartoja daugiausiai kartų:

- per retai važiuojantys autobusai (22);
- nepatogus autobusų tvarkaraštis, prastas susisiekimas (4);
- autobusai seni, nekokybiški, juose jaučiasi nesaugiai (31).

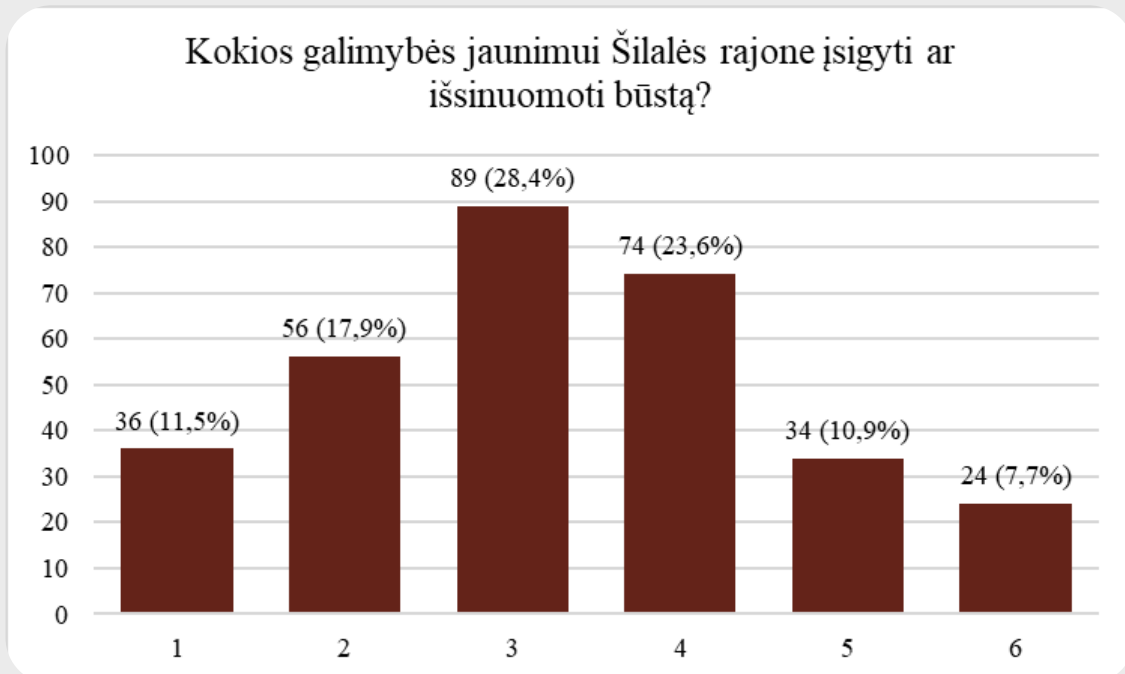

Diagrama Nr. 16

42 proc. atsakiusių respondentų teigiamai vertina būsto prieinamumo klausimą, Klaipėdos mieste tik 32,9 proc., Šilutės rajone - 31,7 proc. Norima pabrėžti, kad dauguma respondentų buvo mokyklinio amžiaus, todėl jiems šis klausimas yra tik iš dalies aktualus.

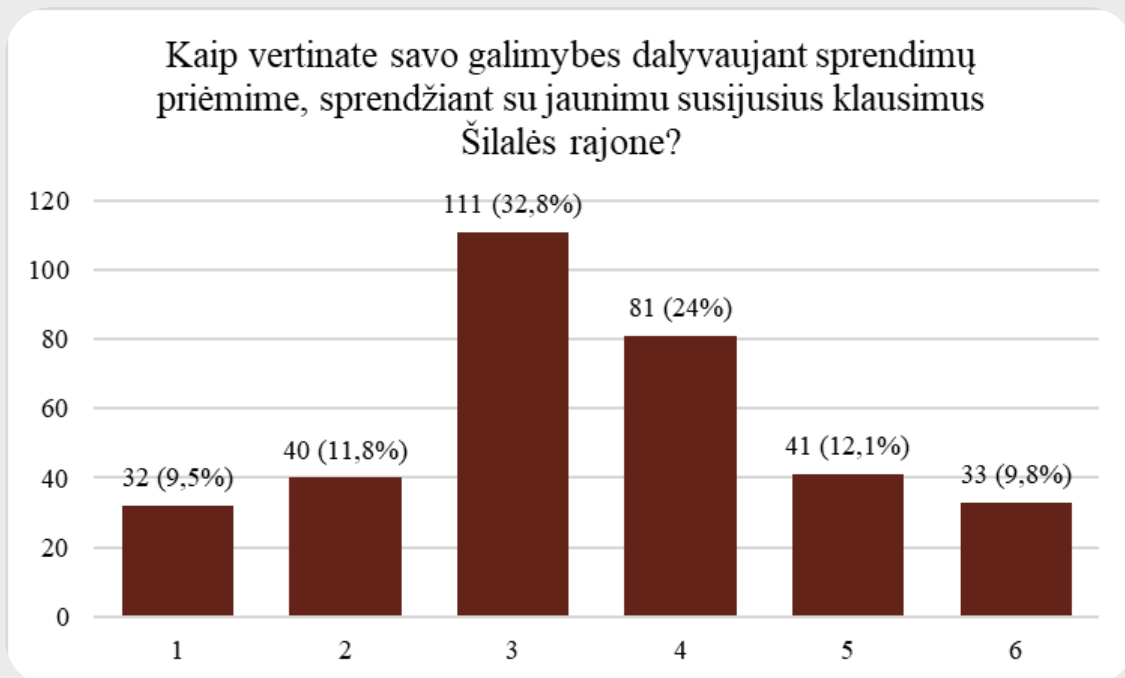

Diagrama Nr. 17

46 proc. respondentų teigiamai vertina savo galimybes dalyvauti sprendimų priėmimo. Šilutės rajone 39,1 proc. Tokius vertinimus lemia respondentų nežinojimas apie egzistuojančias dalyvavimo galimybes. Į dalyvavimo sprendimų priėmimo veiklas įsitraukia jaunuoliai veikiantys nevyriausybiniuose organizacijose, kurių yra mažiau nei 10 proc.. Apie dalyvavimo galimybes būtų galima informuoti jaunuolius pilietiškumo pamokose, bet tokia informacija nėra pateikiama moksleiviams. Šią situaciją galėtų pagerinti vystoma darbo su jaunimu mokyklose paslauga bei jaunimo nevyriausybinių organizacijų galėtų užpildyti šią nišą.

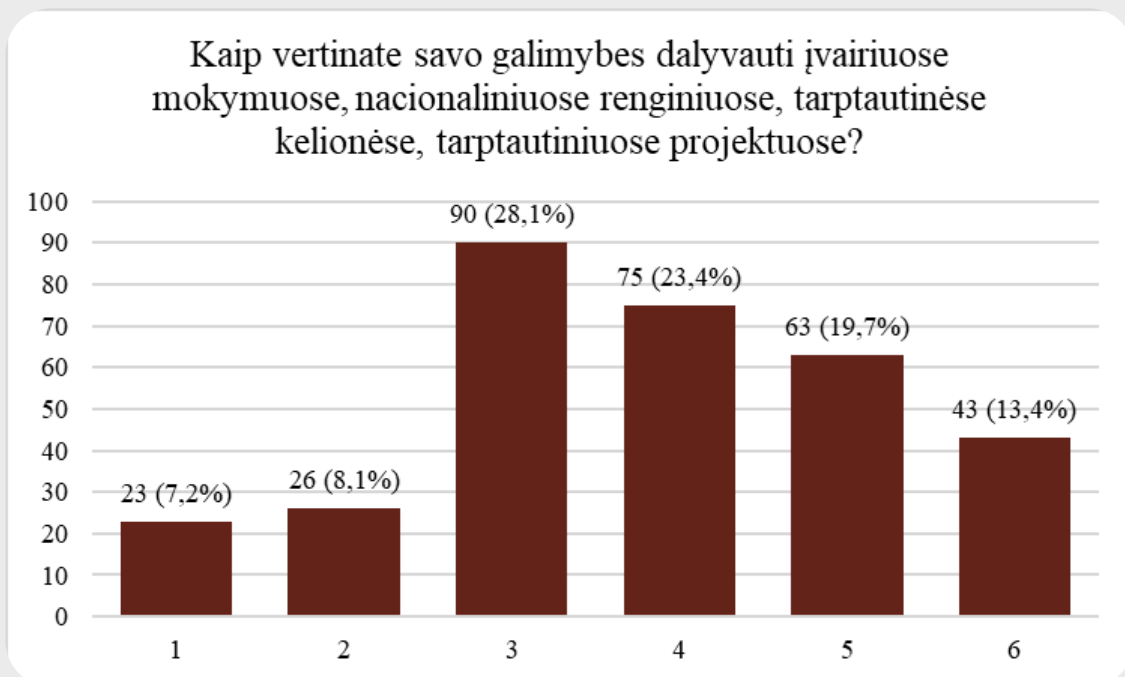

Diagrama Nr. 18

56,7 proc. respondentų teigiamai vertina mobilumo galimybes. Šių galimybių plėtra ir kūrimas galėtų būti viena iš jaunimo politikos vystymo krypčių Šilalės rajono savivaldybėje.

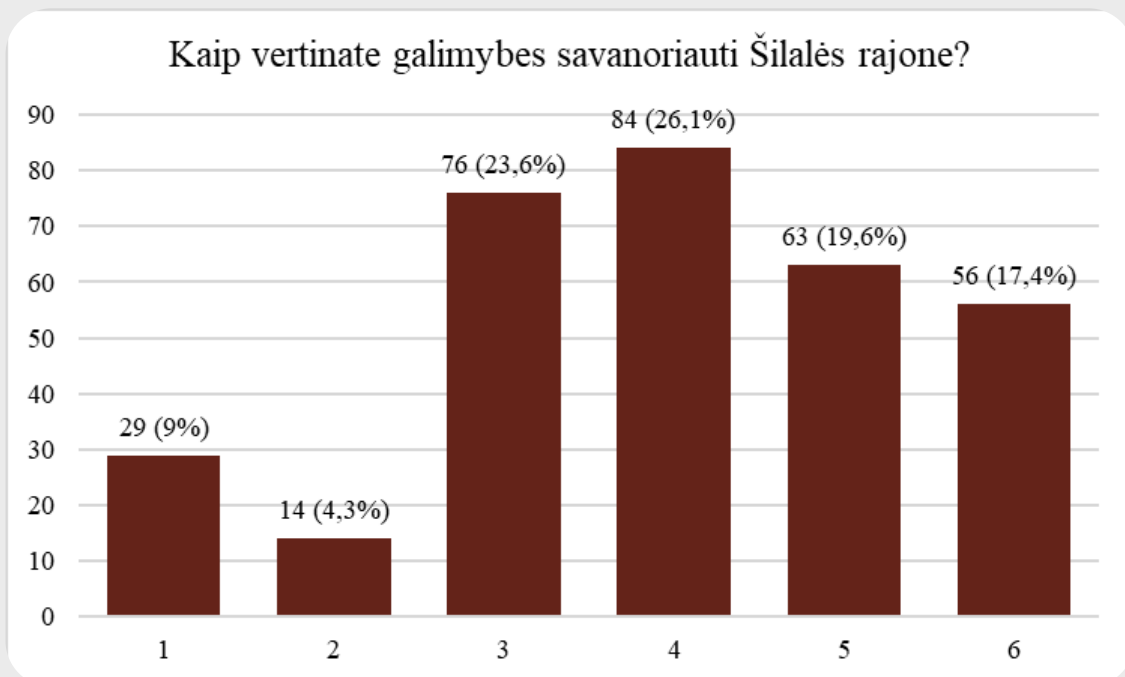

Diagrama Nr. 19

62,9 proc. respondentų teigiamai vertina savanorystės galimybes Šilalės rajono savivaldybėje. Ši jaunimo galimybė geriau atpažįstama nei mobilumo galimybės. Šilalės rajono savivaldybė finansiškai prisideda prie Jaunimo savanoriškos tarnybos (toliau – JST) įgyvendinimo.

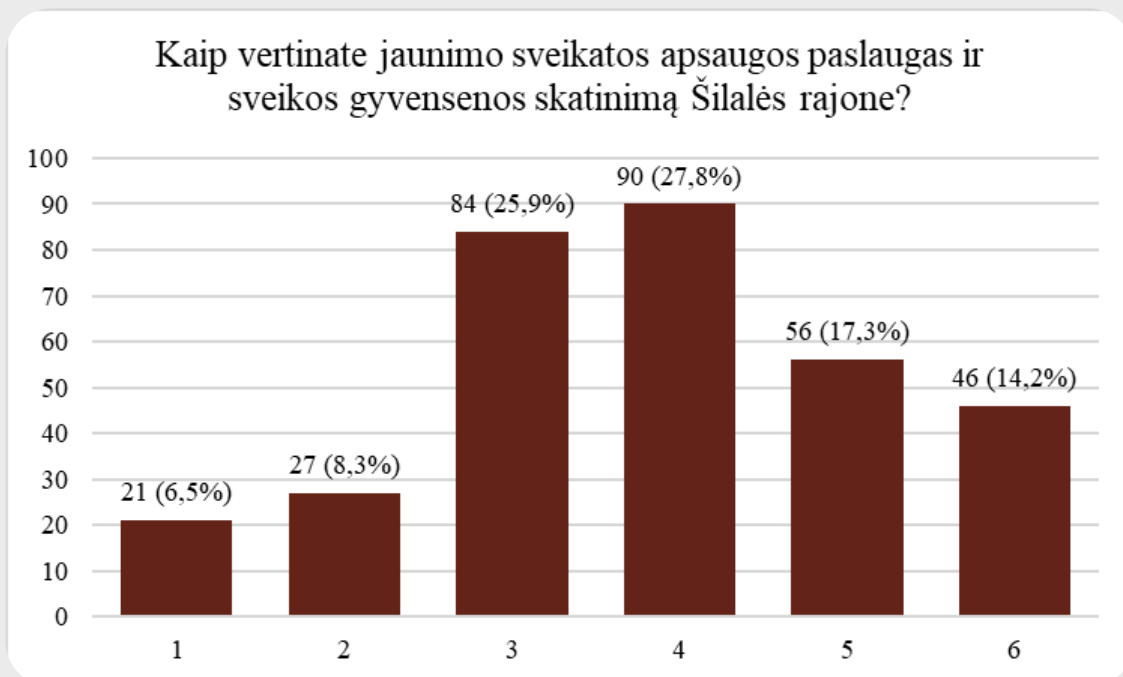

Diagrama Nr. 20

59,4 proc. respondentų teigiamai vertina sveikatos apsaugos situaciją Šilalės rajono savivaldybėje. Šis rodiklis geriau vertinamas nei Šilutės rajono savivaldybėje 55,3 proc.

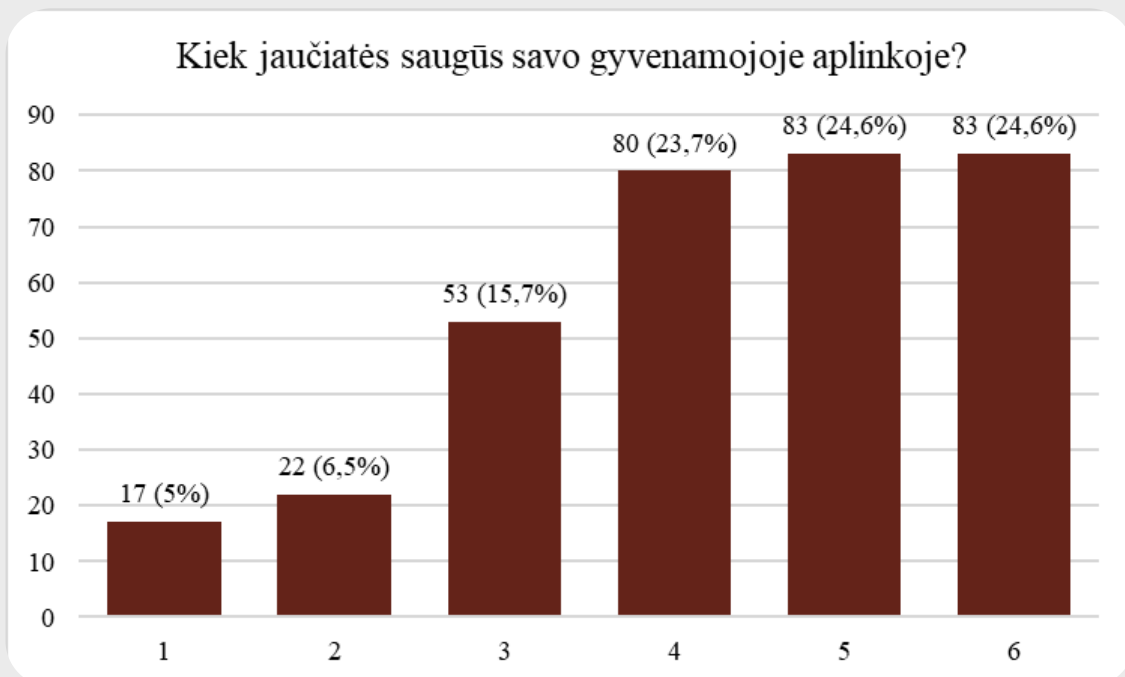

Diagrama Nr. 21

Net 72,6 proc. respondentų jaučiasi saugūs Šilalės rajono savivaldybėje, Klaipėdos mieste 67,3 proc., Šilutės rajone 70,7 proc., Kretingos rajone 82,9 proc. Kitame puslapyje esančioje diagramoje Nr. 22 aptariama tolerancija įvairovei. 54 proc. respondentų teigiamai vertina toleranciją įvairovei, šis rodiklis yra didesnis nei kitų panašiuose tyrimuose dalyvavusių savivaldybių. Saugumo klausimas aukščiau aptaria fizinį saugumą, tuo tarpu tolerancijos klausimas labiau aptaria emocinį ir psichologinį saugumą.

Kaip vertinate toleranciją įvairovei, kitokiam gyvenimo būdai, patyčių situaciją Šilalės rajone?

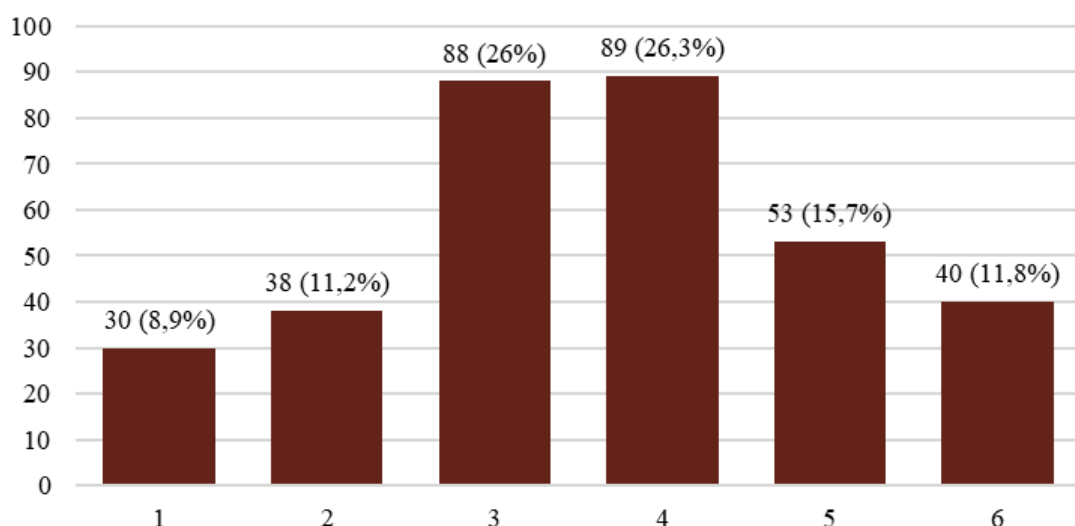

Diagrama Nr. 22

Kaip vertinate palaikymą tampant suaugusiu Šilalės rajone (tampant savarankišku, atsakingu, priimanč savo sprendimus)?

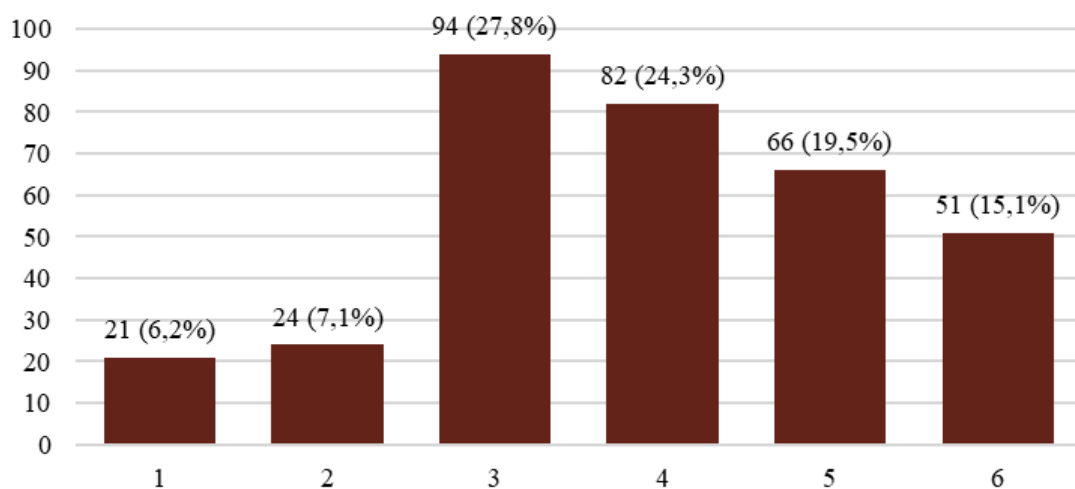

Diagrama Nr. 23

59 proc. respondentų teigiamai vertina palaikymą tampant suaugusiu. Šis klausimas yra svarbus tuo, kad jis aprėpia visus jaunimo politikos tikslus ir priemones skirtas jaunimui. Šiuo klausimu yra vertinama jaunimo politikos visuma.

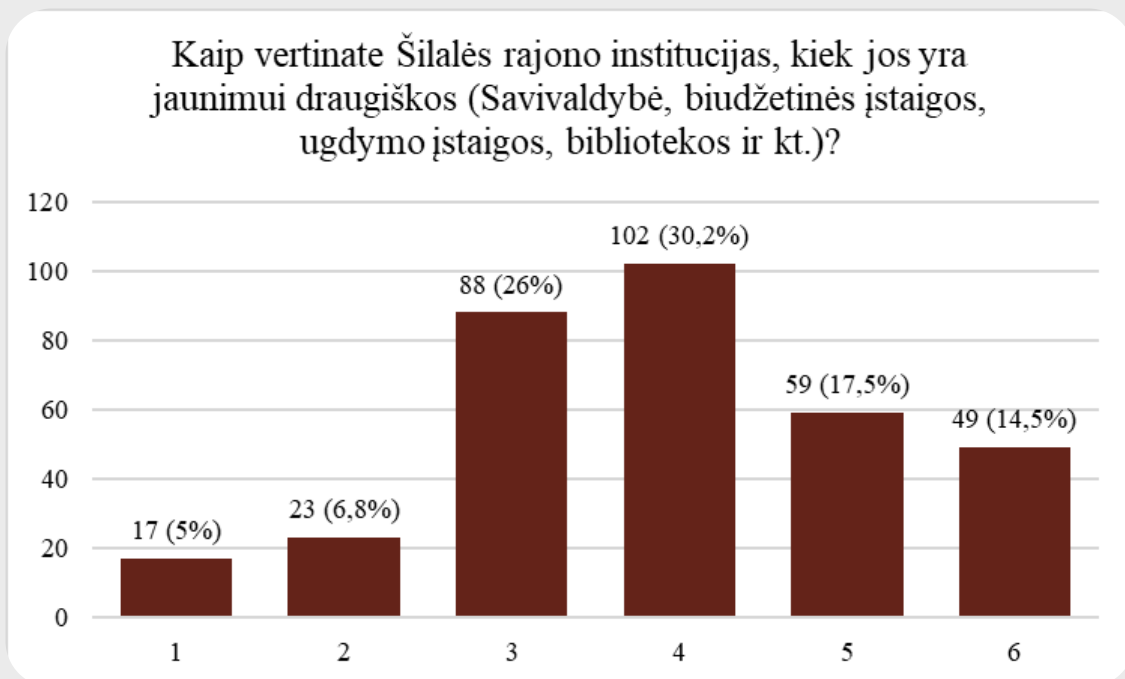

Diagrama Nr. 24

62,3 proc. respondentų teigiamai vertina Šilalės rajono institucijas. Į atvirą klausimą „Kokios institucijos galėtų labiau atliepti jaunimo poreikius?“ atsakė 161 respondentas. Jaunimas minėjo įvairias įstaigas, institucijas ir paslaugų teikėjus. Daugiausiai kartų įvardytos ugdymo įstaigos ir savivaldybė; taip pat paminėtos kultūros įstaigos, bibliotekos, sporto infrastruktūros valdytojai ir pavienės seniūnijos.

Jaunimas dažniausiai sieja institucijų tobulinimą su didesniu įsiklausymu į jų poreikius, emocinės gerovės stiprinimu ir platesnėmis saviraiškos galimybėmis. Daugiausia pastabų skirta ugdymo įstaigoms – jaunuoliai tikisi mažesnio mokyklinio streso, daugiau dėmesio praktiniams gyvenimo įgūdžiams, psichologinei gerovei ir finansiniam raštingumui. Taip pat išsakytas poreikis draugiškesnei, pagarbią komunikaciją užtikrinančiai mokymosi aplinkai.

Savivaldybės vaidmuo jaunimo akimis – skatinti dialogą, remti jaunuolių iniciatyvas, plėtoti laisvalaikio erdves, užtikrinti viešojo transporto prieinamumą ir sudaryti realesnes galimybes įgyvendinti jaunimo idėjas. Dalis respondentų pabrėžė, kad savivaldybė turėtų ne tik planuoti, bet ir aktyviau įgyvendinti pažadus.

Kultūros centrai ir bibliotekos, jaunimo manymu, galėtų suteikti daugiau paslaugų 14–29 metų amžiaus grupei, siūlydami kino vakarus, diskusijas, kūrybinės veiklas, muzikinius ar bendruomeninius renginius. Taip pat tikimasi daugiau lokalių iniciatyvų iš sporto centrų ir seniūnijų.

Atsakymuose matyti, kad dalis jaunimo jaučiasi institucijų neišgirsti, tačiau bendros tendencijos rodo, jog jauni žmonės nori būti įtraukti, tikisi, kad institucijos aktyviau reaguos į jų poreikius, ir pabrėžia, kad stipresnis dialogas bei praktinis palaikymas kurtų kur kas patrauklesnę aplinką jaunimui Šilalės rajone.

Diagrama Nr. 25

25-oje diagramoje nurodoma, kiek respondentams aktualios tipinės darbo su jaunimu Lietuvoje veiklos (jaunimo centrų veiklos), orientuotos į jaunuolių pritraukimą, prasmingą laisvalaikio praleidimą. Šie duomenys gali būti naudingi planuojant jaunimo centrų, atvirų erdvių ir mobilaus darbo su jaunimu veiklas.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad net kas ketvirtas respondentas (24,6 proc.) atsakęs į šį klausimą, išsakė poreikį bendrauti su suaugusiu žmogumi jam rūpimais klausimais. Šilalės rajono jaunuoliams svarbus emocinis palaikymas.

Net 35 proc. respondentų aktualios veiklos, kurios padėtų susirasti draugų. Čia yra nauja popandeminė realybė, draugų susiradimas yra padidėjęs poreikis.

35 proc. respondentų aktualios erdvės, kuriose gali gauti jiems reikiamos informacijos.

Įvardinkite temas kurios Jums aktualios?

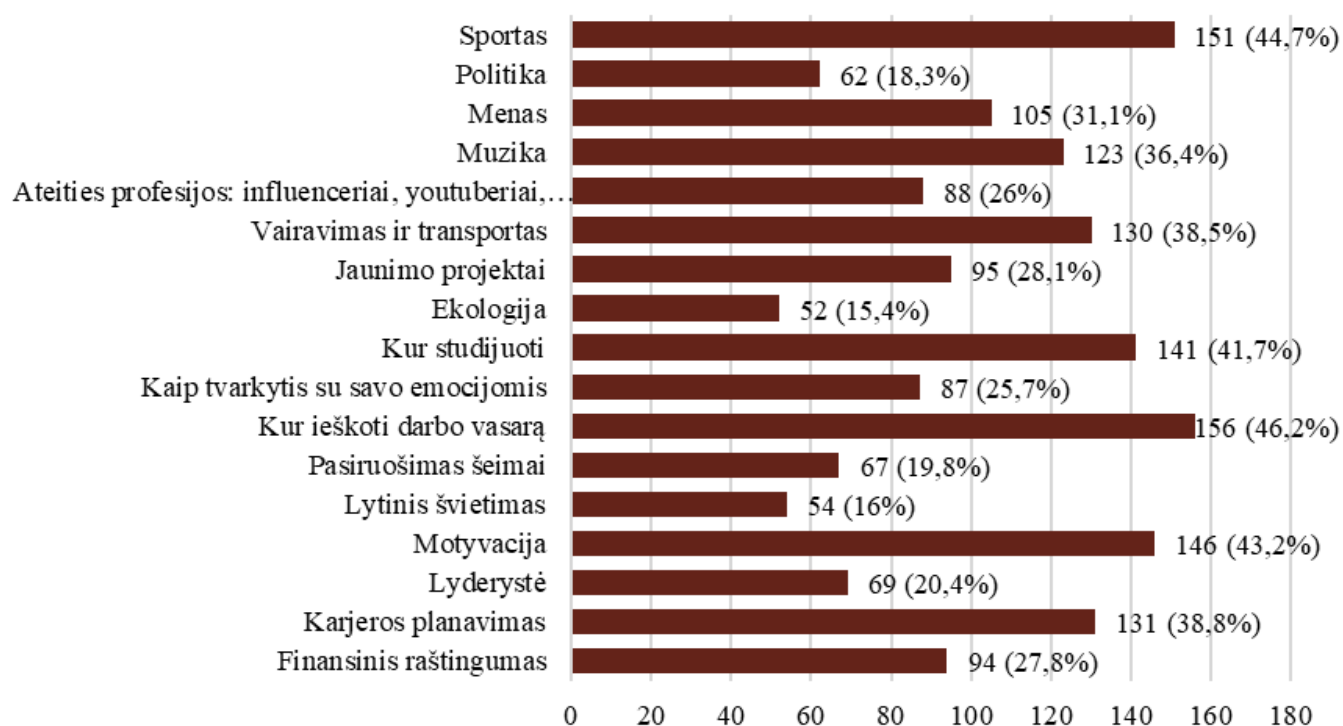

Diagrama Nr. 26

Populiariausios temos tarp Šilalės rajono jaunimo yra sportas (205), darbas vasarą (156), menas ir muzika (158), motyvacija (146), studijų krypties pasirinkimas (141), karjeros planavimas (131) ir vairavimas (130). Šie skaičiai rodo, kad jaunuoliai daugiausia dėmesio skiria tiek praktiniams įgūdžiams (darbas, vairavimas, karjera), tiek asmeniniam tobulėjimui ir kūrybinei saviraiškai (motyvacija, menas, muzika, sportas).

Analizuojant atsakymus matyti, kad reikšminga dalis jaunimo domisi ir kitomis temomis. Finansinis raštingumas (94), projektinė veikla (95), emocijų valdymas (87) ir ateities profesijos (88) yra tarp dažnų pasirinkimų. Tai atskleidžia stiprėjantį jaunimo poreikį geriau suprasti finansus, ugdyti emocinę sveikatą bei pasiruošti sparčiai kintančiai darbo rinkai.

Be to, nemaža dalis respondentų domisi pasiruošimu šeimai (67), lyderyste (69) ir politika (62). Šie pasirinkimai rodo, kad dalis jaunuolių siekia gilesnio supratimo apie pilietiškumą, visuomenės procesus, asmeninę atsakomybę ir lyderio vaidmenį bendruomenėje. Tai signalizuoja, kad Šilalės jaunimas vis labiau orientuojasi į sąmoningą gyvenimo planavimą, aktyvų dalyvavimą ir ilgalaikių asmeninių kompetencijų ugdymą.

Atsakydami į atvirą klausimą „Kokios kitos aktualios temos būtų įdomios jaunimui?“, Šilalės rajono jaunuoliai pateikė įvairius, tačiau aiškias tendencijas atskleidžiančius pasiūlymus. Daugiausia papildomų temų yra susijusios su technologijomis – jaunimas domisi robotika, programavimu, informacinėmis technologijomis ir automobiliais. Tai rodo stiprėjantį susidomėjimą praktiniais technologiniais įgūdžiais.

Taip pat buvo paminėtos sporto sritys: tinklinis, krepšinis, koviniai sportai. Keli respondentai taip pat minėjo kitas laisvalaikio veiklas, tokias kaip žvejyba ar įvairūs užsiėmimai su draugais.

Tarp retesnių, bet reikšmingų minčių pasitaikė ir kūrybinės temos – teatras, menas, muzika, kūrybinės dirbtuvės. Jaunimui svarbios ir emocinės bei psichologinės temos: streso valdymas, psichologija, emocinis atsparumas.

Apibendrinant, Šilalės jaunimo atsakymai atskleidžia platų interesų spektrą, jungiantį praktines, emocines, kūrybines ir technologines sritis. Jauni žmonės pageidauja veiklų, kurios ne tik suteiktų žinių ir įgūdžių, bet ir leistų išreikšti save, užmegzti ryšius bei geriau suprasti pasaulį ir savo vietą jame.

FOKUS GRUPĖS SU SPECIALISTAIS, TEIKIANČIAIS PASLAUGAS JAUNIEMS ŽMONĖMS

Duomenų analizės eiga

Rengiant mišrios metodikos 2025 m. jaunimo situacijos Šilalės rajone tyrimo ataskaitą, buvo atliktos keturios fokus grupių diskusijos su skirtingomis tikslinėmis grupėmis – jaunais žmonėmis, su jaunimu dirbančiais specialistais, politikais, savivaldybės valstybės tarnautojais bei nevyriausybinių organizacijų atstovais, gyvenančiais ir veikiančiais Šilalės rajone. Tokia įvairovė leido pažvelgti į jaunimo situaciją iš skirtingų perspektyvų – tiek tų, kurie patys susiduria su iššūkiais, tiek tų, kurie dirba kuriant sprendimus ir paslaugas jauniems žmonėms.

Fokus grupių duomenys buvo analizuojami tyrėjo terminais, laikantis induktyvaus požiūrio. Tai reiškia, kad analizė nebuvo paremta iš anksto nustatytomis kategorijomis – išvados kilo tiesiogiai iš dalyvių pasisakymų. Surinkti duomenys buvo suskaidyti į prasminius vienetus, kurie vėliau buvo koduojami, siekiant identifikuoti pasikartojančias temas, nuotaikas ir tendencijas. Vėliau šie kodai buvo grupuojami į platesnes empirines kategorijas, iš kurių išryškėjo pagrindinės tyrimo įžvalgos, atskleidžiančios jaunimo poreikius, iššūkius ir stiprybes.

Šiame skyriuje pristatomos papildomos įžvalgos, kurios nebuvo išsamiai aptartos kituose ataskaitos skyriuose, tačiau yra svarbios siekiant visapusiškai suprasti jaunimo situaciją Šilalės rajone. Pažymėtina, kad skirtingi tyrimo metodai – tiek kiekybinė apklausa, tiek fokus grupės – patvirtino panašias tendencijas: jaunuoliai ir specialistai akcentuoja tuos pačius iššūkius, paslaugų spragas bei siūlo artimas sprendimų kryptis.

Tyrimo dalyvių pasisakymai dokumente žymimi kodu RF ir skaičiumi, nurodančiu pasisakymo eiliškumą, o skliaustuose pateikiamas skaičius rodo, kiek kartų panaši mintis pasikartojo tarp skirtingų dalyvių. Toliau pateikiamos mintys ir citatos atspindi labiausiai pasikartojusias ir reprezentatyvias idėjas, padedančias suprasti, kaip jaunimas ir su juo dirbantys asmenys vertina situaciją, palaikymą ir pokyčių poreikį Šilalės rajone.

Fokus grupių dalyvių atsiliepimai apie esamą situaciją

Fokus grupių diskusijose apie Šilalės rajoną matomas dvigubas vaizdas. Viena vertus, per pastaruosius metus akivaizdžiai sustiprėjo savivaldybės dėmesys jaunimui: dalyviai mini mero ir administracijos atvirumą dialogui, jaunų politikų įsitraukimą, didėjančią dėmesį infrastruktūrai (ypatingai sporto), naujas tradicijas, tokias kaip „Auksinio jaunimo“ apdovanojimai, „Naktis savivaldybėje“, Savivaldos diena ir tarptautiniai projektai. Dalyviai pabrėžia, kad šiandien jaunimui kur kas lengviau „ateiti į savivaldybę“ ir būti išgirstiems nei prieš dešimtmetį.

Kita vertus, poreikiai vis dar gerokai lenkia pasiūlą. Fokus grupių dalyviai nuosekliai kalba apie tai, kad trūksta vietų ir veiklų vakarais, ypač po 19 val., stinga jaukių, šiuolaikiškų, „jaunatviškų“ erdvių, kur būtų galima susitikti, pabūti, mokytis ar kurti. Mobilus darbas su jaunimu kaimiškose vietovėse sustabdytas. Prie šių iššūkių prisideda susisiektimo, psichologinių paslaugų, būsto ir žmogiškųjų išteklių problemos – jos formuoja kasdienį jaunimo patyrimą ir lemia, ar Šilalė jiems atrodo vieta, kur verta grįžti ar likti baigus mokyklą.

Jaunimo laisvalaikis ir poreikis įvairioms erdvėms

Dominuojanti tema fokus grupėse – vakarinių ir savaitgalio laisvalaikio erdvių stygius. Jaunuoliai ir su jais dirbantys specialistai sutaria, kad po pamokų ir darbo dienos pasirinkimų nėra daug: kavinių skaičius ribotas, nebelikę barų, diskotekos vyksta itin retai, didesni kultūriniai renginiai taip pat nėra reguliarūs. RF3: „[Mieste] nėra traukos objektų – tik kavinės ir veiklos po stogu“. Dalis jaunimo laiką leidžia automobiliuose ar pavėsinėse, kas rodo ne tik pramogų, bet ir saugių, nuolat veikiančių erdvių trūkumą.

Fokus grupėse dažnai minima idėja įkurti „jaunimo kavinę“ ar „Caffeine tipo“ erdvę – vietą, kur būtų galima mokytis, kalbėtis, organizuoti nedidelius renginius, žaidimų ar filmų vakarus. RF14: „reikėtų jaukesnių erdvių, kur galima susitikti neformalioje aplinkoje“.

Biblioteka ir kultūros centras turi potencialo tapti tokiomis vietomis, tačiau dalyvių nuomone, dabartinis darbo laikas ir režimas neleidžia jų pritaikyti jaunimui. Respondentai pastebi, kad reikėtų lankstesnio požiūrio – vėlesnio darbo laiko, galimybės organizuoti veiklas po pamokų ar savaitgaliais, taip pat erdvių, kurios nebūtų „per daug oficialios“. Fokus grupių dalyviai išsakė mintį, kad trūksta ir diskotekų ar renginių tradicijos ir reguliarumo.

Transportas ir pasiekiamumas

Kaimiškose seniūnijose gyvenantys jaunuoliai susiduria su logistiniais iššūkiais. Fokus grupių metu ne kartą minėta, kad viešojo transporto grafikai yra nepatogūs, o vėlesni reisai neegzistuoja. RF13: „*paskutinis autobusas išvažiuoja 16 valandą, todėl po pamokų nebelieka galimybių dalyvauti veiklose*“. RF16: „*į treniruotę nuvažiuoti dar pavyksta, bet grįžti nėra kaip*“. RF12: „*yra kas važiuoja dviračiu 10–15 kilometrų*“, tai reiškia, kad didelė dalis veiklų tampa prieinamos tik artimiausiems gyventojams.

Diskusijose išryškėja poreikis adaptuoti viešojo transporto tvarkaraščius pagal jaunimo poreikius – derinant juos su sporto, meno, jaunimo centro ar kitomis veiklomis. Taip pat siūlyta ieškoti alternatyvių sprendimų, tokių kaip pilotinis „vakarinio maršruto“ modelis ar savivaldybės organizuojami pavėžėjimo sprendimai.

Jaunimo informavimas

Fokus grupių dalyviai pastebi, kad Šilalės rajone jaunimo organizacijų laukas yra netolygus: dalis struktūrų aktyvios, tačiau kitos – ypač politinės jaunimo organizacijos – šiuo metu nėra aktyvios. RF3: „*[net jaunimo reikalų tarybos viduje] pritrūko bendravimo ir norėjosi daugiau gyvų susitikimų*“. Tuo pat metu stiprėja neformalios jaunimo grupės: šaulių veikla, kūrybiniai projektai, mokyklų iniciatyvos, naktinis krepšinis, maltiečiai, skautai ir kt.

Tačiau informacijos sklaida apie veiklas nėra pakankama. RF14 pastebėjo, kad dalis jaunimo apie renginius sužino per vėlai, o informacija dažnai nepasiekia tų, kurie nėra „artimame rate“. Respondentai akcentavo, kad skirtingos jaunimo grupės naudojami skirtingais kanalais ir kad ne visiems veikia tos pačios platformos. Ši situacija skatina ieškoti efektyvesnių informavimo būdų ir įtraukti patį jaunimą į komunikacijos vykdymą.

Fokus grupių dalyviai taip pat pabrėžė finansavimo svarbą. RF4 akcentavo, kad nedidelės sumos smulkioms iniciatyvoms gali iš esmės pajudinti jaunimą: „jeigu būtų paprasta gauti net ir 50 eurų idėjai, viskas keistųsi“. Savanorystės srityje situacija taip pat dviprasmiška: jaunimo, norinčio savanoriauti, yra, tačiau organizacijų, kurios būtų pasirengusios priimti ir kokybiškai palydėti savanorius, trūksta. Todėl dalyviai kalba apie poreikį sustiprinti savanorystės ekosistemą, suteikti organizacijoms mokymų, o jaunimui – aiškesnį įsitraukimo kelią.

Žmogiškieji ištekliai, lyderystė ir santykiai

Fokus grupių dalyviai gana vieningai kalbėjo apie žmogiškųjų išteklių trūkumą. RF4 pabrėžė, kad savivaldybės mastu „*trūksta žmonių, kurie dirbtų su jaunimu*“, kiti akcentavo, jog per dešimt metų požiūris į jaunimą labai pasikeitė, tačiau specialistų vis dar stinga, ypač psichologų ir socialinių pedagogų.

Diskusijose skambėjo mintis, kad jaunimui reikia suaugusiųjų, kurie būtų artimi ir patikimi ir galėtų tinkamai palydėti jauną žmogų. RF9: „*reikia žmonių, aplink kuriuos galėtų burtis jauni žmonės*“. Dalyviai pabrėžė, kad santykis yra vienas iš pagrindinių veiksnių, lemiančių jaunimo įsitraukimą.

Psichologinės pagalbos tema išryškėjo kaip viena opiausių. Buvo kalbama apie nepasitikėjimą mokyklų psichologais, nes jaunuoliai baiminasi, kad informacija bus perduota tėvams. Pastebėta, jog po pandemijos jaunimas tapo uždaresnis ir labiau įsitempęs, todėl reikalingos mažos, saugios grupės emociniams pokalbiams.

Dalyviai taip pat akcentavo žalingų įpročių ir neatsargumo problematiką, ypač susijusią su motorolerių vairavimu ne pagal taisykles, alkoholio vartojimu ir rūkymu. Specialistai pabrėžė, kad prevencija turi būti orientuota ne į „dar vieną paskaitą“, bet į turiningą, įtraukiantį užimtumą ir ilgalaikius santykius su jaunimu.

Jaunimo dalyvavimas, savanorystė

Vienas ryškiausių leitmotyvų – lyderystės vakuumas. RF13 pastebėjo, kad organizacijos dažnai tampa nebeaktyvios, kai abiturientai išvyksta: „kai abiturientai išeina – viskas sustoja“. Kiti respondentai pridūrė, kad idėjų netrūksta, tačiau trūksta žmonių, kurie jas įgyvendina. Tai rodo tiek atsakomybės perdavimo spragas, tiek ir jaunimo perdegimą nuo kitų veiklų ar mokyklos.

Tuo pačiu matomas didelis savanorystės potencialas. Jaunimo darbuotojai minėjo JST, „Jungčių“ ir kitų programų sėkmės pavyzdžius, kuriuose jaunuoliai aktyviai įsitraukia. Vis dažniau kalbama apie jaunimo lyderių ugdymo būtinybę savivaldybės mastu – tiek per jaunimo politikos akademiją, tiek per apskritojo stalo stiprinimą, tiek per naujus mentorystės modelius.

Fokus grupių dalyviai sutaria, kad Šilalėje reikia nuoseklios, struktūruotos lyderystės sistemos, kuri ne tik ugdytų jaunus žmones, bet ir sukurtų mechanizmus atsakomybei perduoti iš kartos į kartą. Tai padėtų išvengti situacijų, kai projektai ar organizacijos tampa nebeaktyviomis išvykus keliems aktyviems jaunuoliams.

Savivaldybės vizija ir ambicijos

Fokus grupėse ryški Šilalės, kaip jaunimui palankaus rajono, vizija. Jauni žmonės ir su jais dirbantys specialistai kalba apie miestą, kuriame yra gyvybės, veiklų, renginių ir infrastruktūros, atliepančios tiek sporto, tiek kultūros, tiek bendruomeniškumo poreikius. Dalyviai minėjo investicijas į sporto aikštynus, dviračių takus, pump track trasą, planuojamus būstus jauniems žmonėms ir poreikį pritraukti naujų verslų.

Jaunimo akimis, savivaldybės vizija bus patikėta tik tuomet, jei infrastruktūrą lydės gyvas turinys ir realios galimybės likti: darbo vietos, būsto prieinamumas, neformalus ir kultūrinis gyvenimas, erdvės jauniems žmonėms kurti savo veiklas. Dėl to dalyviai pabrėžė būtinybę rengti nuoseklų 2026–2030 m. jaunimo politikos planą, kuriame būtų apibrėžtos aiškos kryptys – mobilus darbas, jaunimo informavimas, infrastruktūra, iniciatyvų finansavimas, lyderių ugdymas ir kt.

Paslaugų prieinamumas įvairioms socialinėms grupėms

Fokus grupių dalyviai vieningai pabrėžė, kad Šilalės rajone reikėtų labiau atkreipti dėmesį į ribinius 16–18 metų jaunuolius, kurie rizikuoja iškristi iš švietimo sistemos ir tampa NEET ir MGT grupių dalimi. Dalis jų jau nebesimoko, neturi nuolatinės veiklos, o pagalbos paslaugos jiems sunkiai prieinamos. Specialistai akcentuoja, kad šie jaunuoliai dažnai neturi tėvų palaikymo, susiduria su motyvacijos stoka ir menkais įgūdžiais planuoti savo ateitį. Tokių jaunuolių įtraukimas į veiklas ar užimtumo programas reikalauja individualaus darbo, lankstaus požiūrio ir glaudaus institucijų bendradarbiavimo.

Kita jautri, bet dažnai užmirštama grupė – 18–29 metų jauni suaugusieji, kurie sugrįžta po mokslų ar darbo kituose miestuose. Ši amžiaus grupė dažnai lieka „už jaunimo politikos radaro“ – jie nebepriskiriami mokykliniam jaunimui, bet dar nėra pilnai integruoti į vietos bendruomenes ar darbo rinką. Šiems jaunuoliams trūksta galimybių įsitraukti į vietos veiklas, savanorystę ar tinklaveiką. Fokus grupių dalyviai pabrėžė, kad būtina kurti daugiau erdvių ir programų, kurios padėtų šiems žmonėms likti rajone ir jaustis jo dalimi.

Dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas jaunuoliams su negalia, mažiau motyvuotiems ar uždaroms jaunimo grupėms, kurioms reikalingas asmeninis palaikymas, transporto ir asistavimo sprendimai. Diskusijų metu išryškėjo poreikis užtikrinti fizinį ir socialinį prieinamumą visiems – tiek per patogų susisiekimą, tiek per atviresnę komunikaciją ir specialistų įtraukimą. Be to, buvo paminėta, kad LGBTQ+ jaunimas Šilalėje jaučiasi vis drąsiau tarp bendraamžių, tačiau suaugusiųjų požiūris dažnai išlieka barjeru. Dalyviai pabrėžė, kad būtina tęsti švietimo ir tolerancijos stiprinimo veiklas, kurios kurtų atviresnę ir saugesnę aplinką kiekvienam jaunuoliui.

SIŪLYMAI ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBEI DARBO SU JAUNIMU PASLAUGŲ IR JAUNIMO POLITIKOS PLĖTRAI

2026 metais Lietuvoje bus minimos dvi svarbios sukaktys: 30 metų nuo pirmojo jaunimo politikos įstatymo (jaunimo politikos koncepcijos) patvirtinimo ir 20 metų nuo institucinės paramos darbui su jaunimu pradžios.

2026 m. įsigalios atnaujintas Jaunimo politikos pagrindų įstatymas, kuriame numatyti reikšmingi pokyčiai:

- jaunimo amžiaus ribos bus paankstintos – jaunimu bus laikomi jaunuoliai nuo 11 metų (iki 29 m.);
- bus įteisinta jaunimo darbuotojo profesija, o nuo 2029 m. jaunimo darbuotojai privalės turėti atitinkamą aukštąjį išsilavinimą arba neformaliu būdu pripažintas ar įgytas kompetencijas;
- bus įtvirtinta nauja, šeštoji, darbo su jaunimu forma – darbas su jaunimu mokykloje;
- tikėtina, kad artimiausiais metais atsiras ir daugiau specifinių veiklos formų, pritaikytų darbui su jaunesniais paaugliais nuo 11 metų, taip pat gali plėstis skaitmeninis darbas su jaunimu.

Nuo 2026 m. taip pat bus įgyvendinti du kiti reikšmingi pokyčiai:

- įvedama alternatyvi karinė tarnyba, suteiksianti jaunuoliams naujų galimybių;
- numatomi pakeitimai Savanorystės įstatyme, kurie atnaujins ir išplės savanorystės modeliui keliamus reikalavimus bei galimybes.

1. Jaunimo informavimo paslaugų plėtra

Jaunimo informavimo ir konsultavimo veikla Lietuvoje 2024 m. nacionaliniu lygmeniu buvo peržiūrima ir atnaujinama. Nuo šiol ši darbo su jaunimu forma bus labiau orientuota į **tikslingą ir kokybišką jaunų žmonių informavimą**. Tyrimo rezultatai aiškiai parodė vieną svarbiausių Šilalės rajono iššūkių – informacija apie paslaugas, iniciatyvas, laisvalaikio galimybes, renginius ir programas **nepasiekia jaunimo**. Ji paskęsta socialinių tinklų gausoje ir perteklinėje, dažnai neaktualioje informacijoje.

Šiai problemai spręsti būtina **plėsti jaunimo informavimo paslaugas**. Vienas iš sprendimų – kurti naują jaunimo darbuotojo pareigybę, orientuotą būtent į informavimo funkciją: skaitmeninį darbą su jaunimu, informacinių kampanijų organizavimą, jaunimo informavimo renginius švietimo įstaigose, taip įgyvendinant ir vieną iš **darbo su jaunimu mokykloje** formų.

Europos jaunimo informavimo ir konsultavimo agentūra **ERYICA** (<https://www.eryica.org/>) jau daugelį metų kryptingai vysto jaunimo informavimo standartus, ši paslauga daugelyje Europos šalių turi galias tradicijas. Atsižvelgiant į tai, Šilalės rajone būtų galima svarstyti **jaunimo informavimo centro** steigimą – tai būtų erdvė, orientuota į vietinio konteksto poreikius, tačiau atitinkanti europinius jaunimo informavimo principus.

Jaunimo informavimo funkcijos galėtų būti integruotos ir į **daugiafunkcinio jaunimo centro** veiklą arba į **pilietiškai aktyvaus jaunimo erdvės** koncepciją. Tokiu būdu informavimas taptų nuoseklia, lengvai pasiekiamą ir jaunimui patrauklia paslauga.

2. Mobiliojo darbo su jaunimu paslaugų užtikrinimas

Mobilus darbas su jaunimu Šilalės rajone šiuo metu vykdomas epizodiškai, daugiausia priklausant nuo Jaunimo reikalų agentūros skiriamo projektinio finansavimo. Tyrimo metu ši paslauga buvo įvardinta kaip itin reikalinga: jos pasigenda ne tik jauni žmonės, bet ir sprendimų priėmėjai bei su jaunimu dirbantys specialistai. Norint užtikrinti kokybišką mobiliojo darbo su jaunimu teikimą, būtina finansuoti bent **1,5 jaunimo darbuotojo etato**.

JRA taikomas minimalus savivaldybės prisidėjimas prie projekto siekia **ne mažiau kaip 15 000 eurų**. Kitos savivaldybės rodo reikšmingą pažangą šioje srityje: pavyzdžiui, Klaipėdos, Raseinių ir Kėdainių rajonuose veikia po dvi mobiliojo darbo su jaunimu komandas, o Vilkaviškio rajonas svarsto steigti antrą komandą ir jau dabar finansuoja mobilų darbą su jaunimu iš savų lėšų. Tai rodo, kad ilgalaikis finansavimo modelis yra esminė kokybiškos paslaugos prielaida.

3. Darbo su jaunimu paslaugų plėtra

Atsižvelgiant į augantį darbo su jaunimu formų skaičių ir didėjančius poreikius, Šilalės rajonui reikėtų aktyviau svarstyti alternatyvias paslaugų teikimo formas. Viena realiausių krypčių – **nevyriausybinių organizacijų paslaugų pirkimas**, kartu plečiant biudžetinių įstaigų infrastruktūrą ir kuriant naujas erdves darbui su jaunimu.

Tokiai plėtrai būtinas ne tik finansavimas erdvių įrengimui, bet ir sisteminis specialistų įdarbinimo bei metodinės pagalbos užtikrinimas. Be šių dedamųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas sunkiai augtų.

4. Multifunkcinio jaunimo centro steigimas

Vadovaujantis nacionaliniais jaunimo politikos prioritetais, Šilalės rajone turi pradėti veikti **daugiafunkcinis / multifunkcinis jaunimo centras**, kuris užtikrintų projekto „Jungtys“ tęstinumą ir tvarumą. Tokių centrų modeliai yra pateikiami toliau šiame dokumente. Multifunkcinis centras galėtų tapti pagrindine jaunimo paslaugų, įgalinimo ir bendruomeniškumo ašimi regione.

5. Paslaugų kokybės gerinimas ir tarpžinybinio bendradarbiavimo stiprinimas

Kokybiškas darbo su jaunimu paslaugų teikimas Šilalės rajone turi būti grindžiamas nuosekliu tarpžinybiniu bendradarbiavimu. Tam reikalinga reguliariai organizuoti:

- socialinių partnerių supervizijas,
- tarpžinybinio tinklo susitikimus,
- metines darbo su jaunimu konferencijas.

Šios veiklos padeda kurti bendrą paslaugų kokybės supratimą, inicijuoti inovacijas jaunimo politikos lauke ir stiprinti visos sistemos darną. Tokie formatai užtikrina efektyvią tinklaveiką: geresnį informacijos apsikeitimą, jaunimo nukreipimą į reikiamas paslaugas, paslaugų prieinamumo didinimą ir greitesnį jaunimo problemų sprendimą.

Šilalės rajono savivaldybė sėkmingai įgyvendina tipines jaunimo politikos bei darbo su jaunimu programas. Šios programos veikia efektyviai, yra pasiteisinusios ir kasmet sulaukia didesnio savivaldybės finansavimo. Vis dėlto finansavimą reikėtų didinti spartesniu tempu, nes, palyginti su Vilkaviškio rajono savivaldybe, kuri jaunimo politikai skiria **120 000 eurų**, Šilalės rajono skiriama suma išlieka santykinai maža.

6. Kintanti apskritųjų stalų situacija Lietuvoje

Apskritųjų stalų tinklas Lietuvoje pastaraisiais metais keičiasi. Ilgą laiką jų skaičius mažėjo, tačiau 2025 m. buvo įsteigtas **Visagino apskritasis stalas**, o Kauno miesto jaunimo organizacijos, padedamos LIJOT, svarsto galimybę **atkurti Kauno apskritąjį stalą**. Šilalės ir Kretingos rajonuose taikomas modelis, kai apskritajam stalui pirmininkauja jaunimo darbuotojai.

Panevėžio, Vilniaus ir Klaipėdos miestuose apskrities stalams skiriama **institucinė parama**, leidžianti samdyti darbuotojus ir išlaikyti biurą. Šiems stalams savivaldybės dažnai priskiria konkrečias funkcijas arba perka paslaugas, tokias kaip kryptingas tarptautinis bendradarbiavimas, jaunimo organizacijų resursų centro veikla ar jaunimo informavimo paslauga. Tai stiprina infrastruktūrą ir suteikia galimybę sistemingai teikti paslaugas jaunimui.

7. Didesnis dėmesys jaunimo fizinei ir psichologinei sveikatai

Šilalės rajono savivaldybei rekomenduojama skirti daugiau dėmesio jaunimo fizinės ir psichologinės sveikatos programoms bei prevencinėms veikloms. Tai atitinka nacionalinį jaunimo politikos prioritetą, galiojantį iki 2027 metų, ir atliepia jaunimo išvardintus poreikius, susijusius su emocine gerove, patyčių prevencija, sveikais santykiais ir priklausomybių rizikų mažinimu.

8. Pilietinės erdvės aktyviam jaunimui kūrimas

2022 m. Lietuvoje pradėta pilotinė iniciatyva „**Pilietinės erdvės aktyviam jaunimui**“, išbandyta Elektrėnų, Visagino, Rokiškio ir Šalčininkų savivaldybėse. Šilalės rajonas taip pat galėtų įkurti tokią erdvę. Kryptingai plėtojant jaunimui skirtą infrastruktūrą, viena iš galimų krypčių – **NVO bendradarbystės erdvė, jaunimo resursų centras** arba **jaunimo informavimo kavinė**.

Tokios erdvės reikalingos ne tik jaunimo organizacijoms, bet ir platesnėms bendruomenėms. Jos sukurtų platformą moksleivių savivaldoms, aktyviems jaunuoliams ir iniciatyvų grupėms: čia jie galėtų planuoti veiklas, kurti projektus ir įgyvendinti idėjas. Už šios erdvės koordinavimą galėtų būti atsakingas **apskritasis stalas**, kaip jaunimo organizacijų jungiantis centras.

9. Jaunimui patrauklios infrastruktūros kūrimas

Jauni žmonės ir su jaunimu dirbantys specialistai pabrėžė, kad Šilalės rajone trūksta jaunimui patrauklios ir įtraukios infrastruktūros. Kaip gerasis pavyzdys minėta **kalnų dviračių trasa**, kuri natūraliai pritraukia daug jaunuolių ir skatina jų fizinį aktyvumą.

Jaunimui patraukli infrastruktūra turėtų būti **įvairi ir atitinkanti skirtingus pomėgius** – velo trasos, parkūro aikštelės, hamakai, pavėsinės, poilsio zonos ir kiti sprendimai, kurie jaunus žmones skatina susiburti ir aktyviai leisti laiką. Tokioje erdvėje būtų galima bandyti ir **inovatyvias darbo su jaunimu formas**, organizuoti veiklas lauke, sporto užsiėmimus ir bendruomeniškumą stiprinančias iniciatyvas.

ATVEJO ANALIZĖS – GERIEJI PAVYZDŽIAI, Į KURIUOS REIKĖTŲ ATKREIPTI DĖMESĮ KURIANT NAUJAS PASLAUGAS JAUNIMUI

Vilniaus kompleksinių paslaugų centras – „22 bendrą būtis“

Vilniaus miesto senamiestyje, pagrindinėje restoranų ir barų gatvėje, adresu Vilniaus g. 22 įsikūręs kompleksinių paslaugų centras jaunimui. Šis centras duris atvėrė tik 2023 m. kovo mėn. „22 bendrą būtis“ – tai kompleksinių paslaugų centras jaunimui, kuriame po vienu stogu buriasi su jaunimu dirbančios organizacijos, įvairūs specialistai bei Vilniaus miesto ir visos Lietuvos jaunuoliai. Centre teikiamos konsultacijos jaunimui aktualiomis temomis, organizuojami mokymai, konferencijos, renginiai ir suteikiamos erdvės jaunuolių iniciatyvoms. Sukuriama galimybė jaunimui patogiu ir prieinamu būdu gauti reikiamą informaciją, palaikymą ar vietą tiesiog būti bei reikštis.

Šiame centre taip pat yra teikiamos jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugos (JIK) bei greitai metu duris atvers atvira erdvė darbui su jaunimu. Šis centras veikia kaip jaunimo organizacijų bendradarbiystės erdvė. Šis centras taip pat siūlo paslaugas jauniems užsieniečiams, gyvenantiems Vilniaus mieste.

Palangos jaunimo ir savanorystės centras

Šį įstaiga buvo atidaryta 2023 metų spalio mėn. atskiriant Palangos atvirą jaunimo erdvę „Be stogo“ nuo Palangos kultūros ir jaunimo centro. Naujoji įstaiga veikia, kaip atviras jaunimo centras, taip pat vykdo jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugą bei darbą su NEET ir MGT jaunimu. Šis centras koordinuoja trumpalaikę ir ilgalaikę savanorystę Palangos savivaldybėje kultūriniuose ir bendruomeniniuose renginiuose. Palangos jaunimo ir savanorystės centras įsikūrė naujai pastatytame jaunimo centre Palangoje prie savivaldybės pastato, adresu Vytauto g. 110, Palanga.

Į jaunimo centro pastatą yra įkomponuotas amfiteatras kultūriniais jaunimo renginiams. Centre veikia kavinė bei konferencijų ir konsultacijų erdvės. Svarbu paminėti, kad atviros erdvės darbui su jaunimu toliau veiks senose patalpose, nes naujai statomos patalpos labiau tinkamos darbui su motyvuotu ir aktyviu jaunimu. Abi patalpos yra įsikūrusios viena šalia kitos, bet atlieka skirtingas funkcijas ir atitinka skirtingų jaunų žmonių poreikius. Palangos jaunimo ir savanorystės centras savo paslaugas teikia Palangos savivaldybėje gyvenantiems ir iš visos Lietuvos atvykstantiems jaunuoliams ir įvairaus amžiaus savanoriams.

Ohjaamo centrai – multifunkcinė platforma

Suomijoje veikia 82 Ohjaamo centrai, vystomi nuo 2013 m. įgyvendinant ES Jaunimo garantijų iniciatyvą, kurios tikslas – padėti jaunuoliams įsilieti į darbo rinką. Iki 2026 m. tokie centrai turi atsirasti visose Suomijos savivaldybėse. Jų pagrindinė misija – padėti jaunuoliams nuo 16 iki 30 metų įsidarbinti.

Ohjaamo filosofija paremta keliais esminiais principais:

- kad jaunuolis galėtų dirbti, pirmiausia reikia padėti išspręsti jo individualias problemas ir iššūkius;
- jaunuoliui atvykus į centrą nereikia tiksliai žinoti, kokios pagalbos jam reikia – specialistai padeda tai išsiaiškinti;
- centrai veikia griežtos konfidencialumo ir duomenų apsaugos politikos pagrindu, todėl renka tik minimalų reikalingą informaciją.

Pavadinimas Ohjaamo suomiškai reiškia lakūno kabiną – vietą, iš kurios valdomas visas lėktuvas. Tai metafora erdvei, kurioje priimami svarbiausi sprendimai ir sprendžiamos jaunuolio problemos.

Ohjaamo Kotka – mažesnio masto pavyzdys

Kotkos mieste veikia Ohjaamo centras (<https://www.kotka.fi/vapaa-aika/nuorisotyö/ohjaamo-kotka/>). Suomijos mastu tai nedidelis centras – čia dirba apie **30 specialistų**. Didžiuosiuose miestuose Ohjaamo centruose bendrai dirba net iki **100 skirtingų specialistų**.

Tarpžinybinių paslaugų platforma

Ohjaamo centrai yra platforma įvairioms institucijoms, tokioms kaip:

- Užimtumo tarnyba,
- visuomenės sveikatos biuras,
- nevyriausybinių organizacijų,
- gatvės jaunimo darbuotojai,
- teisininkai,
- socialiniai darbuotojai,
- taip pat odontologai, psichologai, ginekologai, karjeros konsultantai, antstoliai ir kt.

Didžiuosiuose miestuose tokiame centre gali dirbti iki 30 specialistų tuo pačiu metu, o dalis jų būna centre tik tam tikromis dienomis per mėnesį (pvz., 20–60 % savo darbo laiko). Pagrindinis Ohjaamo komandos branduolys – dažniausiai 3–5 nuolatiniai darbuotojai, o visi kiti paslaugų teikėjai atvyksta į centrą pagal nustatytą grafiką.

Paslaugos ir specialistų sudėtis nustatomos savivaldybės lygmeniu, laikantis tarpžinybinio bendradarbiavimo principų.

Ohjaamo centrai dažniausiai įsikuria miesto centre, buvusiose bankų ar draudimo bendrovių patalpose. Patalpos pritaikytos **individualioms konsultacijoms**, privatumui ir jaunimui patraukliai aplinkai.

Svarbu paminėti, kad Ohjaamo nėra tradicinis jaunimo centras. Suomijoje jie veikia **greta** tradicinių jaunimo centrų, kurie orientuoti į užimtumo ir bendravimo veiklas (pvz., uždaras riedlenčių parkas). Ohjaamo funkcija – **spręsti jaunuolio problemas ir įgalinti jo savarankiškumą**, o jaunimo centrai – kurti bendruomenę, užimtumą ir poilsio erdves.

Klaipėdos miesto skaitmeninis jaunimo centras

Klaipėdos miestas žengia į naują darbo su jaunimu etapą, kurdamas pirmąjį Lietuvoje **skaitmeninį jaunimo centrą**. Interreg programos dėka iki 2027 metų bus sukurta erdvė, jungianti fizinį ir virtualų pasaulius – savotiškas hibridinis jaunimo centras, atliepiantis šiuolaikinio jaunuolio gyvenimo ritmą.

2026 m. duris atvers moderni **e-sporto klasė**, kur jaunuoliai galės ne tik žaisti, bet ir mokytis, treniruotis, stiprinti komandinį darbą bei įveikti stereotipą, kad žaidimai yra tik laisvalaikis. Lygiagrečiai brės kita centro dalis – **skaitmeninė bendruomenė**, kuri veiks Discord ar kitoje platformoje. Čia susitiks jaunuoliai iš visos Lietuvos: kalbės, mokysis, kurs projektus, ras palaikymą iš jaunimo darbuotojų. Tai bus vieta, kurioje jauni žmonės jausis matomi, pasiekiami ir saugūs.

Klaipėdos skaitmeninis jaunimo centras tampa atsaku į klausimą, kaip turi atrodyti jaunimo politika skaitmeniniame amžiuje – lanksti, inovatyvi ir gebanti eiti ten, kur šiandien yra jaunimas.

IDĖJOS JAUNIMO POLITIKOS PLĖTRAI ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBĖJE:

1. Erasmus+ programos galimybių išnaudojimas. ES programų finansavimas jaunimo sektoriui Lietuvoje nuosekliai didėja – 2026 m. jis viršys 7 mln. eurų. Šių programų lėšos gali tapti svarbiu šaltiniu kasdienių paslaugų jaunimui plėtrai Šilalės rajone. Vis daugiau paraiškų teikia savivaldybių administracijos ir jaunimo centrai, o kai kurios savivaldybės kartu su Jaunimo reikalų agentūra organizuoja mokymus būsimiesiems projektų rengėjams. Šilalės rajonas taip pat galėtų svarstyti dalinio finansavimo modelį, padedantį padengti dalį kelionių į tarptautines veiklas.
2. Jaunimui patrauklios infrastruktūros plėtra visiems metų laikams. Jauni Šilalės rajono žmonės išreiškė poreikį turėti daugiau įvairių erdvių, kuriose būtų galima užsiimti veiklomis ir šaltuoju metų laiku. Todėl būtina kryptingai investuoti į jaunimui patrauklių ir funkcionalių erdvių kūrimą bei atnaujinimą visoje savivaldybėje.
3. Sėkmingų programų išlaikymas ir plėtra. Šilalės rajone vertėtų toliau stiprinti:
 - jaunimo savanorišką tarnybą;
 - vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programas;
 - dalyvaujamąjį mokyklų biudžetą;
 - renginius, pristatančius mokymosi ir studijų galimybes;
 - jaunimo problemų sprendimo hakatonus.
- Šios iniciatyvos yra atpažįstamos ir palaikomos tiek jaunimo, tiek socialinių partnerių.
4. Būsto prieinamumas kaip jaunimo pritraukimo priemonė. Fokus grupių dalyviai teigė, kad būsto prieinamumas yra vienas svarbiausių veiksnių, skatinančių jaunuolius likti ar sugrįžti į Šilalę. Ši tema vis labiau aktuali ir Europos jaunimo politikoje. Pavyzdžiui, Ajdovščinos savivaldybė Slovėnijoje įgyvendina būsto programas jaunoms šeimoms – tokie modeliai galėtų būti naudingi ir Šilalei. Taip pat verta apsvarstyti Klaipėdos savivaldybės taikomas nuomos ar išperkamosios nuomos kompensacijų priemones. Vilkaviškio rajono savivaldybė, siekdama pritraukti specialistus, vysto naują privačių namų kvartalą su visa infrastruktūra – tai galėtų būti įkvėpimas ir Šilalei.

-
5. Iniciatyvos jaunoms šeimoms. Savivaldybė galėtų plėsti veiklas, skirtas 20–29 metų jaunimui, ypač jaunoms šeimoms – sporto ir kultūros renginius, bendruomeniškumo veiklas, kurios stiprintų įsitraukimą ir paslaugų prieinamumą.
 6. Jaunimo verslumo ugdymas. Šilalės rajono savivaldybė jau turi priemonių verslumui skatinti, tačiau jos nėra pakankamai matomos jaunimui. Reikėtų organizuoti jaunimo verslumo mokymus, renginius, mentorystės programas, stiprinti informacijos sklaidą ir komunikaciją.
 7. Viešinimo ir įvaizdžio kampanijos. Siekiant pritraukti jaunimą, svarbu kryptingai formuoti Šilalės rajono, kaip jaunimui draugiškos savivaldybės, įvaizdį. Vienas svarbiausių akcentų – Šilalė yra saugus, jautrus ir bendruomeniškas rajonas, kuriame sudaromos galimybės jaunuoliams augti ir kurti.
 8. Jaunimo lyderystės ugdymas. Kadangi jaunimo grupės sparčiai kinta ir veiklose dalyvauja 2–3 metus, būtina nuolat ugdyti naujus lyderius. Jiems svarbu suteikti žinių apie jaunimo politiką, atstovavimą, projektų rengimą ir skaitmenines kompetencijas – nuo socialinių tinklų valdymo iki dirbtinio intelekto taikymo.
 9. Akademinių darbų apdovanojimai. Siūloma Šilalės rajone įsteigti kasmetę nominaciją už geriausią bakalauro ar magistro darbą, nagrinėjantį Šilalės savivaldybės temas. Tai paskatintų jaunus tyrėjus prisidėti prie savivaldybės vystymo.
 10. Talentų pritraukimas. Šilalės rajonas galėtų kurti programas, skatinančias jaunus specialistus kurtis rajone ir prisidėti prie vietos ekonomikos, švietimo ir kultūros plėtros. Talentų pritraukimas galėtų tapti ilgalaikė jaunimo politikos kryptimi.
-

IŠVADOS

Remiantis atliktu tyrimu, galima padaryti kelias esmines išvadas dėl Šilalės rajono jaunimo situacijos ir jaunimo politikos vystymo krypčių.

Jaunimo problemos ir poreikiai

Jaunuoliai Šilalės rajone susiduria su daugybe iššūkių, tokių, kaip užimtumo galimybių trūkumas, ribota sporto infrastruktūra, nepakankamas viešasis transportas, ypatingai po darbo valandų, bei paslaugų, skirtų emocinei ir psichologinei sveikatai, trūkumas. Jaunuoliai taip pat išreiškė poreikį didesniam darbo vietų ir praktikos galimybių skaičiui, ypač jaunesniems nei 16 metų.

Jaunimo paslaugų prieinamumas ir kokybė

Nors Šilalės rajone teikiamos paslaugos jaunimui yra vertinamos teigiamai, geriau nei Klaipėdos mieste, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas paslaugų sklaidai ir viešinimui, nes nemaža dalis jaunimo nėra informuoti apie egzistuojančias galimybes. Dalis jaunimo teigia nežinantys apie darbo su jaunimu paslaugas, kas rodo informacijos sklaidos trūkumus, ar jaunimui nepatrauklių informavimo kanalų pasirinkimą. Informacija apie galimybes jaunimui pasimeta informaciniame šurmulyje. Tyrimo respondentai įvardino, kad reikia plėsti įvairių veiklų laiką, siekiant, kad paslaugos būtų prieinamos ir savaitgaliais bei po 17 valandos.

Savanorystės ir verslumo galimybės

Surinkti duomenys rodo, kad Šilalės rajone egzistuoja tvirtos savanorystės tradicijos, savanorystės kultūrą reikia palaikyti ir kryptingai plėsti, JST savanorių skaičius yra didesnis nei Panevėžio miesto savivaldybėje. Verslumo skatinimo srityje specialistai įvardijo konkrečias galimybes plėsti paslaugas. Specialistai pastebi, kad jaunuoliai neatpažįsta, kad egzistuojanti parama verslo pradžiai ir informacijos apie verslumo galimybes yra skirta jiems. Siūloma sukurti papildomas programas orientuotas į moksleivius.

Dalyvavimas sprendimų priėmimo

Šilalės rajone veikia įstatymų numatytos jaunuolių dalyvavimo sprendimų priėmimo struktūros, vyksta dialogo su politikais renginiai, meras, vicemeras ir administracijos direktorius reguliariai tinkasi su jaunimo atstovais. Tik nedidelė dalis jaunimo jaučiasi įtraukti į sprendimų priėmimo procesus. Tai rodo būtinybę didinti jaunimo įsitraukimą ir viešinti jau esamas galimybes dalyvauti tokiose iniciatyvose, kaip dalyvaujamas biudžetas ir konsultacijų formatai, jaunimo reikalų tarybos veikla.

Jaunimui skirtos infrastruktūros vystymas

Tyrimo respondentai atpažįsta, įvardina ir naudoja jiems skirta infrastruktūra, kaip dviračių takai, sporto aikštynai. Tokios infrastruktūros plėtra atlieptų miesto kultūros poreikį.

Jaunimui skirtos viešinimo priemonės

Esminis iššūkis jaunuoliams yra nepasimesti informaciniame triukšme ir atrasti jiems aktualią informaciją. Šilalės rajono savivaldybė siūlo labai daug paslaugų ir veiklų jaunuoliams, bet ši informacija jų nepasiekia. Kitas svarbus viešinimo aspektas yra pozityvaus savivaldybės įvaizdžio formavimas, informuojant kokios galimybės egzistuoja savivaldybėje ir kuo savivaldybė yra patraukli.

Moksleivių dalyvaujamas biudžetas

Šilalės rajono savivaldybei rekomenduojama inicijuoti ir įdiegti Moksleivių dalyvaujamą biudžetą visose rajono mokyklose, pradedant nuo bandomojo etapo ir pereinant prie nuolatinės programos.

